

Paulo remimombe'ukwe Corinto tetã mygwa pegwarã 1 primeira epístola de Paulo aos coríntios

Paulo ohai kwatia nhe'ẽ Corinto tetã mygwa kwéry-pe

¹⁻³ Hesu Cristo reroviaha, Nhandejáry remienói gwe'ýi kweryrã, gwemimomarangaturã, Corinto tetã-my peiko va'e, opa-rupi Hesu Cristo réry renoiha gwive va'e ave. Xe, Paulo amondo uka-ta peẽ-my xe nhe'ẽ. Xe, nhande re'ýi Sóstenes ndive, oromondo uka-ta ore nhe'ẽ peẽ-my gwarã. Kwatia-rehe oromoimba-ta ore nhe'ẽ peẽ-my. Tapende rovasa katu Nhandejáry Nhande Ru va'e pende rexakwaa rei hagwã, pene mbopy'agwapy hagwã. Tapende rexakwaa katu Nhandejáry Hesu Cristo ave. Xe, Paulo, Hesu Cristo remimondo voi xe. Nhandejáry xe renói va'ekwe aiko hagwã hemimondorã. Hemimbota-rupi aiko Hesu Cristo remimondorã.

⁴ Ha xe mandu'a meme pende-rehe anhomongeta jave Nhandejáry ndive. “Atima porã nde-vy” ha'e Nhandejáry-pe. “Erehovasa porã-ma Corinto pygwa kwéry-pe. Upéa-rehe atima porã nde-vy” ha'e Nhandejáry-pe pende-rehe.

Hesu reroviaha va'e-rehe Nhandejáry onhangareko porã

⁵ Peẽ peteĩ teĩ pejerovia-ma Hesu Cristo-rehe. Upéa-gwi onhangareko porã porã pende-rehe Nhandejáry. Peiko-ma peteĩxa Hesu Cristo ndive.

Indive meme-ma peiko. Upéa-gwi ome'ẽ meme-ma peẽ-my opa pene remikotevẽ. Pene mbopy'a kyre'y. Peteĩ teĩ-pe pene arandurã ome'ẽ-ma peẽ-my, pene nhe'ẽ ngatu porãrã ave ome'ẽ peẽ-my pemombe'u porã hagwã anhetegwa nhe'ẽ, Nhandejáry Hesu Cristo rehegwa nhe'ẽ pemombe'u porãve rãve hagwã.

⁶ Peikwaa porã-ma Cristo rehegwa nhe'ẽ. Pejerovia-ma hese-gwi inhe'ẽ-rupi peiko-ma ra'e.

⁷ Upéa-gwi Nhandejáry Nhe'ẽ Marangatu tee va'e ome'ẽ-ma peẽ-my entéro mba'e ha'e ogw-ereko ome'ẽ hagwã nhande-vy. Perekopa-ma ra'e hemime'ẽgwe kwéry. Ha upe jave peha'arõ Nhandejáry Hesu Cristo ou jevy hagwã óra.

⁸ Upe va'e áry-py peha'arõ jave pene mombaraete meme va'erã Nhandejáry. Upéa-gwi Hesu Cristo ogwahẽ-ma ramo ojehexa uka-vy “Nde py'a potĩ-ma” he'i va'erã peteĩ teĩ-pe peẽ-my.

⁹ He'i hagwe meme Nhandejáry ojapo. Onhe'ẽ-gwi ova e'y va'e voi Nhandejáry. Ha'e pene renói va'ekwe peiko hagwã peteĩ heko porã-rupi ta'ýry Hesu Cristo ndive. Nhandejáry tee voi Hesu Cristo.

Peteĩxa tapeiko
(Rm 15.5; Ef 4.3)

¹⁰⁻¹¹ Tapehendu porã mani xe nhe'ẽ, xe re'ýi kwéry Hesu reroviaha va'e kwéry. Pene rerakwã vai nipo ra'e. Ogwahẽ-ma xe-vy pene mombe'uha. Pejoavy avy-ma nipo ra'e onhondive. Cloe re'ýi kwéry omombe'u kuri xe-vy: “Corinto tetã-my oiko va'e kwéry Hesu reroviaha va'e ndoiko porãiry onhondive”. Aipo he'i kuri pene rerakwã

mombe'u-vy. Pene rerakwã ahendu-gwi ajerure-ta peẽ-my pejohayhu rei hagwã peiko porã meme hagwã onhondive. Nhandejáry Hesu Cristo réry-py ajerure peẽ-my anive hagwã penhonhe'ẽ mbojevy jevy. Taperojoja kena onhondive pene nhe'ẽ. Peteixa pereko porã kena pende reko porã onhondive. Penhomongeta ramo ojojurupya kena peĩ. Peteĩ-rupi meme pereko kena pene nhe'ẽ porã.

¹² Amombe'u jevy-ta peẽ-my pene rerakwã ahendu kuri. Penhe'ẽ rei ra'e pene mbo'eha kwéry-rehe. Gwĩ onhe'ẽ rei va'e xe-rehe he'i "Ore orohenduse Paulo remimombe'u mante" he'i. Gwĩ outro "Ore orohenduse Apolo remimombe'u mante" he'i Apolo-rehe. Gwĩ outro "Ore orohenduse Pedro remimombe'u mante" he'i Pedro-rehe. Gwĩ outro "Ore orohenduse Cristo remimombe'u mante" he'i Cristo-rehe. Upéixa penhonhe'ẽ mbojevy jevy rei ra'e ore-rehe.

¹³ Naiporãi voi upe pene nhe'ẽ pene mbo'eha kwéry-rehe. Pemopeteĩ katu pene nhe'ẽ peiko porã hagwã.

Okurusu-rehe omano va'e ndaha'úi xe. Hesu Cristo mate omano okurusu-rehe nhande resende hagwã. Ndaha'úi xe réry-py araka'e penhemongarai uka. Hesu Cristo réry-py ae araka'e penhemongarai uka. Anive inhe'ẽ mombe'uha-rehe aipo-rami peje. Niporãi penhe'ẽ ore-rehe.

¹⁴⁻¹⁵ "Paulo xe mongarai va'ekwe ajerovia hagwã hese." Ani upéixa peje xe-rehe. Ndahetái xe remimongarai va'e oĩ pene pa'ũ-my. Upéa-rehe avy'a ndaikatúi avave he'i "Xe Paulo rehegwa". Crispo-pe amongarai va'ekwe, Gaio-pe ave amongarai va'ekwe.

16 Xe mandu'a ave Estéfanas-rehe. Amongarai va'ekwe íxupe, hóga pygwa ndive. Upe rire ndaipóri para'e ambue amongarai va'ekwe. Naxe mandu'avéiry mbovy nipo amongarai va'ekwe.

17 Ndaha'éí aporomongarai hagwã xe mondo va'ekwe Hesu Cristo. “Inharandu eterei va'e nhe'ẽ xe rehegwa nhe'ẽ ani ereiporu rei teĩ xe mombe'u-vy” he'i xe-vy. “Iporãve kóixa ere arã xe-rehe: Hesu Cristo omano okurusugwasu-rehe nhane resende hagwã. Upéixa ere-ta xe mombe'u-vy enterove-pe” he'i xe-vy. “Ha inharandu eterei va'e nhe'ẽ ereiporu ramo ne rendu va'e kwéry naimandu'avéi arã ne nhe'ẽgwe-rehe. He'i joty arã nde-rehe, ha'e inharandu ve voi, he'i arã nde-rehe, ha xe rehegwa nhe'ẽ-rehe naimandu'avéi arã.” Upéixa he'i xe mondo-vy Hesu Cristo.

Paulo omombe'u ma'erã-gwi Hesu omano va'ekwe

18 Nhahendu-ma ramo Hesu Cristo rehegwa nhe'ẽ, ja'e nhande py'apy-py: “Hesu Cristo omano xe resende hagwã. Nhandejáry omboyke-ma xéhegwi xe rembiapo vaikwe. Ta'yry Hesu Cristo ombou-ma omano hagwã xe resende hagwã.” Aipo niko hese jajerovia va'e ja'e. Ipu'aka voi nhande-vy Hesu rehegwa nhe'ẽ.

Oĩ ae heta Hesu rehegwa nhe'ẽ nohendu kwaái va'e. Umi ohasa asy va'e renda-py oho va'erã. Ohendu-ma ramo Hesu Cristo rehegwa nhe'ẽ, ndopo he'i: “Ma'erã-gwi omano? Omano rei nipo ra'e. Ndoikovéi voi” he'i mo'ã va'erã Hesu Cristo-rehe.

19 Nhandejáry ohai uka va'ekwe:

“Inhakã porã-gwi inharandu va'e, nahi'arandu teéi voi. Amokanhy-ta íxugwi hi'arandukwe. Ha yvy arigwa-rehe oikwaa porã va'e, nahi'arandu teéi vyteri. Hembigwaakwe ambohesarái-ta íxupe. Ndovaléi arã íxupe.”*

Upéixa he'i Nhandejáry.

²⁰ Nhane arandu mbyky nhande kwéry. Ndaha'éi Nhandejáry-rami. Nhandejáry arandu ipukuve nhane arandu-gwi. Ha nhane arandu mbyky-rehe ndajeheko arupityi Nhandejáry-pe. Ko'a pygwa hekomombe'uhaty ndikatúi omombe'u Nhandejáry-pe ha'e oikwaave hagwã mo'ã. Ndaipóri Nhandejáry yke-rehe hi'aranduve va'e. Inharandu mbyky va'e meme mate oĩ. Ndaipóri ave Nhandejáry renonde-py nhe'ẽ oiporu porã va'e.*

²¹ Ha'e anho mate voi inharandu tee va'e. Hi'arandu tee-gwi ndohejái ko yvy arigwa arandu anho ogwereco va'e ohekoarupity hagwã íxupe. Ha'e ojekwaa ukase mate onhe'ẽ mombe'uha renduhaty kwéry-pe. Omombe'u uka ramo, itavy va'e nhe'ẽ-rami ramo jepe, heroviaha kwéry-pe mate oresende va'erã Nhandejáry.

²²⁻²³ Ha ore ae katu oromombe'u meme inhe'ẽ. Oĩ umi ohendu va'e ogwerovia va'e ave íxupe. Oĩ ave umi ndogweroviái va'e inhe'ẽ. “Itavy voi” he'i mo'ã ore-rehe.

Upéixa voi judeu kwéry ndogweroviaséi voi íxupe. “Yváy-gwi hexapyrã-rupi eremba'apo ramo arovia-ma voi” he'i rei. Ha umi judeu e'ỹ kwéry

* **1:19** Is 29.14 * **1:20** Is 44.25

ave ndogweroviaséi ave. Ho'arandurã oikwaa seve seve hikwái.

Ha ore katu, Hesu rehegwa nhe'ẽ mate oromombe'u. “Hesu Cristo omano va'ekwe kurusugwasu-rehe nhane rembiapo vaikwe omboyke hagwã nhandéhegwi” ore oro'e meme oromombe'u-vy.

Ohendu-ma ramo judeu kwéry umi ndogweroviái va'e he'i ore-vy: “Penhemonhandejáry rei Hesu Cristo-rehe. Ndovaléi ne nhe'ẽ” he'i mo'ã ore-vy.

Ha ohendu-ma ramo judeu e'ỹ va'e umi ndogweroviái va'e he'i rei ave ore-vy: “Peẽ ko ndapeikwaáiry voi mba'eve” he'i rei ave ore-vy.

²⁴ Nhandejáry rembiporavo va'e ae ohendu kwaa inhe'ẽ. Judeu kwéry gwigwa oĩ gwĩ oiporavo va'e. Judeu e'ỹ va'e kwéry gwigwa ave oĩ gwĩ oiporavo va'e. Hembiporavo va'e ohendu ramo ogwerovia. “Anhetegwa voi nipo ra'e” he'i ogwerovia-vy. Ha upéixa, Cristo reko-rupi Nhandejáry ohexa uka gwembiporavo va'e kwéry-pe ha'e huvixaha voi. Ha'e oaranduha ave ohexa uka Hesu Cristo reko-rupi. Ha'e opu'akaha ave ohexa uka Hesu Cristo reko-rupi hese ojerovia va'e-pe.

²⁵ Ha ogwerovia e'ỹ va'e aipo he'i rei hese: “Ko'ánga ikangy Nhandejáry” onhe'ẽ rei hese. Ha'e ae imbaraeteve yvypóry kwéry-gwi. Ipu'aka tee va'e voi ko Nhandejáry. Ha ogwerovia e'ỹ va'e ae onhe'ẽ rei hese. “Nhandejáry ndoikwaái” aipo he'i onhe'ẽ rei-vy hese. Oikwaave ha'e yvypóry kwéry-gwi. Oikwaa paete va'e voi Nhandejáry.

²⁶ Tapene mandu'a porã kena xe re'ýi kwéry, Hesu reroviaha va'e kwéry, pende rekohakwe-

rehe, Nhandejáry pene renói hagwe-rehe. Ndahetái pene pa'ũ mygwa-pe omomba'egwasu araka'e yvypóry kwéry. Ndahetái-rehe he'i araka'e "Inharandu porã upe va'e." Ndahetái-rehe ave he'i araka'e "Oiporu kwaa porã omba'e reta reta upe va'e." Ndahetái ave oĩ yvypóry ruvixa re'ýi pene pa'ũ-my. "Iporã voi" nonhe'ẽiry pende-rehe hikwái Nhandejáry pene renói e'ỹ mboyve.

²⁷ Ha upéixa meme Nhandejáry rembiporavo kwéry. Ha'e oiporavo araka'e inharandu e'ỹ va'e-pe gwe'ýi kwéryrã araka'e. Ha upéa-rehe ombohekogwypyve va'erã inharanduve va'e-pe. Oiporavo ave araka'e ikangy va'e-pe gwe'ýi kwéryrã. Ha upéa-rehe otĩ va'erã opyta-vy imbaraeete va'e.

²⁸ Oiporavo ave yvypóry nopenái-rehe va'e-pe gwe'ýi kwéryrã. Oiporavo ave onhe'ẽ rei rei-rehe va'e-pe gwe'ýi kweryrã ave. Oiporavo ave iporiahu va'e-pe gwe'ýi kweryrã. "Ndovaléi voi upe va'e" he'i meme kente kwéry Nhandejáry rembiporavo va'ekwe-rehe. Ha upéixa-gwi oiporavo íxupe kwéry gwe'ýi kweryrã omotĩ hagwã onhemoaranduve va'e kwéry-pe. Upéixa oikwaa uka enterovéa-pe avave ojéhegwi rei ndovaléi voi.

²⁹ Ndaikatúi avave onhemomba'egwasu Nhandejáry renonde-py.*

³⁰ Ha peẽ katu, Nhandejáry pene mopeteĩ araka'e Hesu Cristo ndive. Ha'e oiko jepe-ma nhane arandu me'ẽha. Hesu Cristo-rehe nhane mopotĩmba Nhandejáry. Hesu-rehe nhane resende voi ko Nhandejáry. Ijavegwa voi nhande. Upéa-gwi nhane momarangatu.

* 1:29 Gl 6.14

31 Nanhande py'agwasuvéiry nhandejéhegwi Nhandejáry yke-rehe nhaĩ-vy. Upéa-rehe he'i: “Oime ramo onhemomba'egwasuse va'e, tonhemomba'egwasu Nhandejáry Hesu Cristo-rehe”^{*} he'i Nhandejáry nhe'ẽ kwatia-rehe oĩ va'e.

2

Hesu omano ramogware rehegwa nhe'ẽ

1-5 “Hesu Cristo rehegwa nhe'ẽ anho mante amombe'u-ta íxupe kwéry” ha'e va'ekwe xejéupe pende-rehe. “Mba'eve-rehe namombe'u mo'ãiry upe-py” ha'e ave. “Nhande-rehe ha-py Hesu Cristo omano va'ekwe okurusugwasu-rehe. Hese-gwa nhe'ẽ meme mante xe amombe'use íxupe kwéry.” Aipo ha'e-vy xejéupe agwahẽ va'ekwe pene renda-py.

Ha pene ndive aime jave anhemomirĩve va'ekwe pejeroviave hagwã Hesu Cristo-rehe. Aime ramo upe-py anhemokangy ajepy'apy-vy pende-rehe. Napombojerovia ukasei xe arandu-rupi rei. Hesu Cristo anho-rehe mate apombojerovia ukase. Upéixa-gwi ndaiporúi ko'ãygwa arandu nhe'ẽ amombe'u hagwã Hesu rehegwa nhe'ẽ peẽ-my.

Ha hesegwa nhe'ẽ amombe'u jave Nhandejáry Nhe'ẽ Marangatu tee va'e oiko ave xe ndive. Ohexa uka peẽ-my opu'akaha. Ha upéixa ipu'akaha-rupi peteĩ teĩ pejerovia-ma Hesu Cristo-rehe. Nda'ha'ei ko'ãy rupigwa arandu-rupi erejerovia hese. Nhandejáry Nhe'ẽ Marangatu tee va'e pu'akaha-rupi erejerovia-ma hese.

* 1:31 Jr 9.24

*Nhandejáry ojekwaa uka va'erã nhande-vy
Nhe'ẽ Marangatu tee va'e-rupi
(Jo 14.26; 16.13)*

6-9 Ha Nhe'ẽ Marangatu tee va'e reko-rupi oiko porã va'e-pe ambo'e ramo ae aiporu arã hi'arandu tee va'e nhe'ẽ. Upéa ndaha'etí ko'ãygwa arandu. Ndaiporu mo'ãi peẽ-my upéa arandu. Ndaiporu mo'ãi ave mburuvixa arandukwe. Ha'e kwéry opa-tama. Hi'arandu reheve opa va'erã. Ha ndovaléi arã ko'ãygwa-pe mburuvixa-pe ave hi'arandu hagwe. Há'e kwéry ndoikwaái ave Nhandejáry arandu. Oikwaa e'ỹ-gwi ohupi uka va'ekwe kurusugwasu-rehe imoĩ-vy ojuka Hesu-pe. Ha'eixagwa ndaipóri. Ipu'aka marangatu tee va'e voi Hesu.

Ha xe katu Nhandejáry arandu-rupi amombe'u aiko-vy.

Yma araka'e Nhandejáry onhongatu araka'e hi'arandu. Nomombe'úi gwembiaporã avave-pe. ãy ae katu gwembiporavo-pe omombe'u oaranduha Nhandejáry. Ko yvy nhapyrũ e'ỹ mboyve Nhandejáry oikwaa ukase araka'e nhande-vy.

“Kurusu-rehe omano-ta xe ra'y. Hese ojerovia va'e-pe aresenda-ta xe. Xe ra'y Hesu-rami opyta hagwã ipotĩ. Upe xe rembiporavorã-me aikwaa uka-ta xe arandu.”

Upéixa he'i araka'e Nhandejáry gwemimombe'urã-rehe. Upéa-rehe omoĩ uka ave va'ekwe kwatia-rehe ko nhe'ẽ:

“Avave ndohexái va'ekwe, nohendúi va'ekwe, mba'e ndojepy'a mongetái vyteri joty ave

Nhandejáry rembiapo porã íxupe ohayhu va'e kwéry pegwarã.”*

10 Upe Nhandejáry oarandu onhongatu va'ekwe ko'ây nhande jaikwaa-ma. Nhandejáry Nhe'ẽ Marangatu tee va'e oikwaa uka-ma nhande-vy. Ha'e oikwaapa-ma Nhandejáry py'apy ete-py oĩ va'e jepe ave Nhe'ẽ Marangatu tee va'e oikwaapa-ma joty.

11 Nhande yvypóry, nhande py'apy pygwa avave ndoikwaáiry. Nhande ae peteĩ teĩ jaikwaa mba'e-rehe nhande py'apy-py nhandehomongeta. Avave ndoikwaáiry. Upéixa ave Nhandejáry. Avave ndoikwaái mba'e oĩ ipy'apy ete-py. Nhe'ẽ Marangatu tee va'e mante oikwaa.

12 Ha Nhandejáry ome'ẽ-ma nhande-vy Nhe'ẽ Marangatu tee va'e opyta hagwã nhande py'apy-py. Ha'e katu oikwaa uka nhande-vy mba'eixagwa pa gwemime'ẽgwe. Ndaha'éi teko rei nhe'ẽ ko'âygua ome'ẽ nhande-vy. Nhe'ẽ Marangatu tee va'e katu Nhandejáry ome'ẽ-ma nhande-vy nhande mbo'e hagwã.

13-15 Ore ae rei orejéhegwi ore arandu noromombe'úiry. Nhe'ẽ Marangatu tee va'e ore mbo'e va'ekwe mante oromombe'u jevy. Oromombe'u ramo oĩ ohendu kwaa va'e. Oĩ ave ohendu kwaa e'ỹ va'e. Ohendu kwaa va'e ogwereco-ma Nhe'ẽ Marangatu tee va'e opy'apy-py. Ha'e oikwaa uka íxupe hi'arandurã ohendu porã hagwã, oikwaa hagwã ave anhetegwa nhe'ẽ. “Iporã voi kóa” he'i hagwã. “Mixĩ mate ovale upéa” he'i ave hagwã. “Niporãi voi upéa” he'i ave hagwã ipy'apy-

* 2:6-9 Is 64.4

py Nhe'ẽ Marangatu tee va'e omoarandu va'erã íxupe.

Nhandejáry rehegwa nhe'ẽ nohendu kwaái va'e katu ndogwerekói joty Nhe'ẽ Marangatu tee va'e opy'apy-py. Ndogwerekói ave hemime'ẽgwe kwéry. Ndaixupe gwarãi, ndoikwaái ave mba'eixagwa pa upe va'e. Upéixa-gwi Nhe'ẽ Marangatu tee va'e ogwereco e'ỹ va'e ndohekojohu kwaáiry Hesu reroviaha rembiaporehe. Nhe'ẽ Marangatu tee va'e ogwereco va'e ae ohekojohu kwaa opaixagwa.

¹⁶ A-rami he'i Nhandejáry kwatia nhe'ẽ:
 “Avave ndoikwaáiry Nhandejáry py'a-py oĩ va'e.
 Ndaipóri ombo'e va'erã íxupe mba'eve-rehe.”*

Upéixa he'i kwatia-rehe. Ha nhande katu, Nhe'ẽ Marangatu tee va'e oime-ma nhande py'apy-py. Oiko-ma Cristo py'a nhande py'apy-py.

3

“Nhandejáry remimbota erejapo ku'a ku'a-gwi nerehendu kwaái inhe'ẽ” he'i Paulo onhemonhe'ẽ-vy (Hb 5.11-13)

¹ Nhandejáry arandu nhe'ẽ aiporuse mo'ã va'ekwe pene ndive, xe re'ýi kwéry. Ha ndaikatúi. Napehendu kwaái vyteri inharandu ete va'e. Nhe'ẽ Marangatu tee va'e ndogwerekói va'e-rami peiko. Erejapose va'e rei erejapo. Nerehendu kwaái vyteri inharandu tee va'e nhe'ẽ.

² Are-ma erejerovia Cristo-rehe ereiko-vy ha mitã okambu ramo va'e vérami ereiko vyteri.

* 2:16 Is 40.13

Ndereikwaáiry vyteri Nhe'ẽ Marangatu tee va'e nhe'ẽ. Upéixa-gwi ndikatúí amombe'u porã va'ekwe peẽ-my Nhandejáry nhe'ẽ. Nhandejáry remimbota erejapo ku'a ku'a-gwi nerehendu kwaáiry inhe'ẽ. Ndaikatúí amombe'u vyteri peẽ-my heta hesegwa nhe'ẽ.

³ Pejapose va'e rei pejapo meme vyteri. Pene rakate'ỹ eterei peẽ-my gwarã-rehe, ha pende rapixa oiko porãha-rehe pevy'are'ỹ. Pende a'e e'ỹ ojóehe. Pejoja'o ja'o rei peiko-vy. Upéixa peiko-gwi oroikwaa nde rekoha vai. Erejapose va'e rei erejapo-gwi.

⁴ Ha pene mbo'eha kwéry-rehe ndaperojóairy pene nhe'ẽ. Oĩ xe-rehe onhe'ẽ rei va'e “Paulo nhe'ẽ mante ahenduse” he'i rei. Oĩ ave Apolo-rehe onhe'ẽ rei va'e. “Xe Apolo nhe'ẽ mante ahenduse” he'i rei jevy. Upéixa penhe'ẽ rei-gwi pejapose va'e rei pejapo peiko-vy.

⁵⁻⁶ Ore remimombe'u-rupi ae pejerovia-ma Nhandejáry-rehe. Inhe'ẽ oromombe'u va'ekwe peẽ-my. Xe, Paulo, Apolo ave, oroiko Nhandejáry rembigwái ramo. ãy aiporu-ta kokwe rehegwa nhe'ẽ ne moarandu hagwã mba'éixa pa oroiko.

Nhandejáry kokwe járy-rami onhangareko okokwe-rehe. Omohe'õ gwemitỹ onhotỹ va'ekwe. Peẽ peiko ikokwe-rami. Ore oroiko hembigwái ramo. Ikokwe-py vérami ore oromba'apo oromombe'u peẽ-my Hesu Cristo rehegwa nhe'ẽ. Temitỹ onhenhotỹ va'ekwe-rami ave amombe'u va'ekwe Hesu Cristo rehegwa nhe'ẽ peẽ-my. Temitỹgwe omohe'õ va'ekwe-rami ave Apolo omombe'u araka'e Hesu Cristo rehegwa nhe'ẽ

peẽ-my. Ha Tupã Nhandejáry katu omongakwaa temitygwe. Upeixagwa ave peẽ. Nhandejáry ae katu pene moarandu araka'e pejerovia hagwã Hesu Cristo-rehe.

⁷ Upéixa-rupi jaikwaa-ma onhotỹ va'e ndaha'éi mba'eve. Omohe'õ va'e ave ndaha'éi mba'eve. Tupã Nhandejáry mante omoingo kwaa va'e.

⁸ Onhotỹ va'e, omohe'õ va'e ndive oiko peteixa. Hembigwái meme. Hepyrã-rehe mate omba'apo. Ha peteĩ teĩ-pe ome'ẽ arã hembiaapo repykwe. Omba'apo porã va'e-pe hetave ome'ẽ arã hembiaapo repykwe. Ha omba'apo ate'ỹ va'e-pe mixĩmi mate ome'ẽ arã hembiaapo repykwe.

⁹ Ore niko “Xe irũ” oro'e ojóehe. Nhandejáry rembigwái meme ko ore. Ha peẽ peiko ikokwerami. Hóga-rami ave peiko íxupe. Ha'e nhande rereko porã.

¹⁰⁻¹¹ Óga omopu'ã va'erã rehegwa dhe'ẽ aiporuta apohekombo'e hagwã peẽ-my, peikwaa hagwã mba'eixagwa pa nhande.

Óga omopu'ã kwaa va'e onhepyrũ hembiaapo. Upéixa ijekoha hagwã okyta. Ha'e-rami anhepyrũ va'ekwe Nhandejáry rogarã amombe'u ramo peẽ-my Hesu Cristo rehegwa dhe'ẽ. Amombe'u ramo va'ekwe pejerovia-ma hese. Nhandejáry xe moarandu-gwĩ apombojerovia uka va'ekwe Hesu Cristo-rehe. Óga jepytahoha-rami Hesu Cristo opyta. Ha'e mate Nhandejáry omoĩ uka va'ekwe nhande resendeharã. Outro-rehe jajerovia ramo nanhane resende mo'ãi. Hesu Cristo mate nhane resende tee va'erã.

Okyta omoĩ rire outro kwéry omopu'ãmba.

12 Mbava'e oiporu-ta omoĩ hagwã óga omopu'ã va'e oiporavo. Oĩ opa e'ỹ va'erã oiporu meme óga omopu'ã-vy. Oĩ ouro ramigwa oiporu va'e. Oĩ prata ramigwa oiporu va'e. Oĩ ita hepy va'e oiporu va'e. Opa e'ỹ va'e meme oiporu óga porãã omopu'ã hagwã.

Oĩ ave pya'e ogweru va'e oiporu va'e. Pya'e opa jevy va'e oiporu meme óga omopu'ã-vy. Oĩ yvyra oiporu va'e. Oĩ ave hogwe piru va'e oiporu va'e. Oĩ ave kapi'i oiporu va'e. Pya'e opa jevy va'e meme oiporu óga hi'are e'ỹ va'e omopu'ã-vy.

13 Tatagwasu ou ramo ojekwaa arã óga omopu'ã va'e rembiapokwe. Ohapy va'erã para'e tapa ndohapy'i va'erã para'e gwoga ojapo va'ekwe araka'e. Upéixa ave Hesu ou jevyha áry-py ojekwaa arã pe-teĩ teĩ-pe mba'eixagwa voi pa ojapo araka'e gwembiapokwe.

14 Tata ombogwe rire upe óga ohapy e'ỹ va'e ndokái-gwi opyta va'erã ijáry-pe. Upéixa ave entéro Hesu Cristo remimbota ojapo porã porã va'e. Nhandejáry ome'ẽ-ta íxupe hembiapokwe repy.

15 Ha ombogwe rire tata, ndaiporivéi-ma ramo ógakwe, okaipa-ma ramo hembiapokwe, ijáry mba'eve ndogwerekovéi-ma va'erã. Upéixa ave Hesu Cristo remimbota ojapo ku'a ku'a va'e. Tata-rupi ohasa va'e-rami okanhymba va'erã íxugwi hembiaipo repyrãgwe. Íxupe mate oresende va'erã.

16 Pene mandu'a kena pende reko-rehe. Peẽ, Hesu reroviaha kwéry reko-rehe pene mandu'a kena. Oiko-ma pende py'apy-py Nhe'ẽ Marangatu tee va'e. Upéixa-gwi he'i pende-rehe “Nhandejáry róga upe va'e” he'i. Imarangatu voi Nhandejáry

róga. Upéixa-gwi Nhandejáry róga pende rekoha-rehe tapenhangareko porã katu pendéjehe.

17 Nhandejáry ombohasa asy arã gwóga omongy'a va'e-pe, gwóga ohundi va'e-pe. Ha peẽ peiko-ma Nhandejáry róga-rami. Ha Nhandejáry róga ipotĩ marangatu va'e voi.*

Nhane arandu mbyky eterei ramogware

18-19 Ani teĩ erenhembotavy ndejéupe. Ani erenhembotuvixa rei teĩ. Oĩ ramo pene pa'ũ-my he'i va'e “Xe xe arandu voi, aikwaa porã opaixagwa”, gwĩ-rami oiko va'e-ma onhemoarandu tee ra'anga rei oiko-vy. Teko rei reko-rupi anho hi'arandu. Upéixa-gwi omomba'egwasu rei oaranduha. Iporãve íxupe nopenái oaranduha-rehe oheka hagwã Nhandejáry remime'égwe arandu. Teko rei arandu mate ogwereco va'e-rehe “Nahi'arandu porãĩ” he'i Nhandejáry. Yma omoĩ araka'e kwatia-rehe he'i-vy:

“Teko rei arandu ogwereco-gwima onhemomba'egwasu eterei mo'ã onhembotavy rei. Oarandu-rehe ojerovia eterei-gwi hi'arandu omokanhy arã íxugwi Nhandejáry.”*

20 He'i ave araka'e kwatia-rehe:

“Nhandejáry oikwaa inharandu va'e ipy'apyete pygwa. Omomba'egwasu rei oarandu, he'i hese.”*

21-23 Upéixa-gwi ani penhemomba'egwasu teĩ avave-rehe. Oiko-ma opamba'e nhane pytygwõ

* 3:17 1 Co 6.19; 2 Co 6.16 * 3:18-19 Jó 5.13 * 3:20 Sl 94.11

hagwã. Ani teĩ penhemomba'egwasu mba'eve kente kwéry rembiapokwe-rehe. Nhandejáry onhangareko porã hagwã nhande-rehe ojapo araka'e opamba'e nhane pytygwõharã. Héry-py aiko-ma xe ave pene pytygwõharã voi ave niko xe. Apolo ave, Pedro ave oiko-ma ave pene pytygwõharã. Onhangareko porã meme pende-rehe Nhandejáry. Peikove va'erã para'e pemento va'erã para'e ha'e onhangareko porã ave pende-rehe. Pende reko renonderã-py ave onhangareko porã ave pende-rehe. Ha'e omoingo opaixagwa pende reko porã-rehe. Ha Cristo pende rereko opogwy-py. Ha Nhandejáry ogwereco jevy Cristo-pe opogwy-py.

4

Nhandejáry rembigwái porã nosẽ mo'ãi inhe'ẽ-gwi

¹ Pene mandu'a ramo ore-rehe, peje ae katu kuri: “Ha'e Cristo rembigwái. Omombe'u va'ekwe nhande-vy Nhandejáry nhe'ẽ. Cristo rehegwa nhe'ẽ Nhandejáry reminhongatukwe ojekwaa-ma nhande-vy. Upéa omombe'u-vy oiko tembigwái ramo” peje ae katu kuri ore-rehe. Cristo rembigwái voi ore.

² Ha tembigwái katu tekotevẽ oiko ojáry nhe'ẽ-py. Tembigwái porã ramo nosẽ mo'ãi inhe'ẽ-gwi. Oiko meme gwerekoha ojohu porã hagwã hembiapokwe-rehe. Ijáry anho mante ojohu kwaa hese.

³⁻⁴ Upéixa-gwi oĩ ramo kente “Ma'erã ojapo upéixa? Niporãi para'e” he'i va'e xe rembiapokwe-rehe, ndajepy'apy mo'ãi upe va'e-rehe. Peẽ,

“Ma'erã Paulo ojapo upéixa? Hembaliapo porã e'ỹ para'e” peje ramo, mburuvixa kente rembiapokwe-rehe omonhe'ẽ va'ety jepe aiporami oikwaase ramo xe-rehe, ndajepy'apy mo'ãiry. Kente kwéry ndaxe johu kwaái arã. Xe-ma, xe py'apy-py ahendu kwaa jepe, ndaikwaái joty arã xe py'a ete pygwa. Ndaikwaa teíry xe rembiapokwe-rehe “Iporã tee” “Naiporã para'e” ha'e hagwã hese. Nhandejáry anho mante ojohu kwaa xe py'apy ete pygwa-rehe xe reko rehegwarã. Hese anho mante xe mandu'a va'erã.

⁵ Upéixa ramo ani peporandu rei avave rembiapokwe-rehe pejohu hagwã hembaliapo vaikwe. Nhandejáry ogwejy jevy e'ỹ peve ani peporandu rei upe va'e-rehe. Ha'e mante ou-vy ombojekwaa va'erã nhande py'a ete-py oĩ va'e gwive, nhande py'a pota va'e gwive, nanhane mandu'avéi va'e gwive, pytũ gwy-py nhande rembiapo nhande va'ekwe gwive, nhande py'a-py onhemi oĩ va'e gwive ombojekwaa-ma va'erã Nhandejáry. Upe áry-py enterovéa-pe omombe'u arã hekokwe-rehe hembaliapokwe-rehe. Cristo reko-rupi oiko porã va'ekwe-pe he'i arã Nhandejáry: “Ereiko porã xe renonde-py” he'i arã upe va'e-pe.

Eiko katu Nhandejáry nhe'ẽ-rupi

⁶ Ahai kuri xéjehe, Apolo-rehe ave. Upéa ajapo, xe re'ýi kwéry, pene pytygwõ hagwã. Tapene mandu'a katu ko xe nhe'ẽ-rehe anive hagwã pene mbo'eháry-rehe penhe'ẽ rei. Ha'ese nde-vy, Ani erehasa Nhandejáry nhe'ẽ. Eiko meme katu inhe'ẽ-rupi. Upe ohai uka va'ekwe nhe'ẽ-rupi eiko

katu. Inhe'ẽ-rupi peiko ramo napenhembotuvix-avéiry avave-pe. Ani peje avave-rehe “Iporãve ko va'e xe-vy”. Ani ave peje outro-rehe “Ndovaléi upe va'e”. Ani pembojoavy teĩ pene nhe'ẽ íxupe. Naiporãi voi upéa pende rekoha. Pembojoja katu peteĩxa pene nhe'ẽ.

⁷ Nhande kwéry jaiko Nhandejáry renonde-py. Hemimoingokwe meme nhande. Ha peẽ, penhembotuvixa rei meme pene mba'e-rehe, pende rekoha-rehe. Ma'erã-gwi tipo? Niporãi voi upéixa. Nhandejáry remime'ẽgwe meme pereko. Ma'erã-gwi penhembotuvixa rei hemime'ẽgwe-rehe? Anive teĩ upéixa peiko.

⁸ “Nhandejáry nhe'ẽ mombe'uha-rehe nanhaikotevêi-ma nhande” peje rei ojóupe. “Jaikwaapa-ma hesegwa jaiko porã hagwã” peje rei. “Nhandejáry remime'ẽ heta heta voi jareko-ma” peje rei ave. “Nanhaikotevêvêi-ma Paulo-rehe” peje rei-ma peẽ. “Nanhaikotevêvêi-ma” peje rei-ma ave Apolo-rehe. “Nhandejáry nhande Ruvixagwasu ndive nhande jaiko-ma mburuvixagwasu ramo” peje rei ave. Ma'erã-gwi tipo upéixa penhembotuvixa? Ore, pene mbo'eha jepe, ne'írã vyteri oroiko mburuvixa ramo indive. Peiko-ma ramo ra'e mburuvixagwasu ramo, ore ave oroiko-ma arã ra'e. Upéixa ramo ra'e ore orovy'a voi arã ra'e.

⁹ Pende rekoha niporãi reheve penhembotuvix-ase mo'ã: “Cristo réry-py oroiko-gwi oroiko porãve enterovéa-gwi” peje rei jave pendéjehe, ore katu oroiko asy Cristo réry-py oroiko-gwi. Ore rereko asy meme Hesu reroviaha e'ỹ va'e kwéry. Nhandejáry remimbota-rupi para'e ore mbohasa asy

ha'e kwéry. Nhandejáry ore moingo enterovéa rekogwypyve. Enterovéa oma'ẽ ma'ẽ ore-rehe. “Mbava'e nipo ojehu arã íxupe kwéry?” he'i-vy ohexase va'e oma'ẽ ma'ẽ ore-rehe. Kente kwéry oma'ẽ ore-rehe ore rexa hagwã. Yváy gwigwa Nhandejáry rembigwái kwéry ave oma'ẽ ore-rehe. Heko vai eterei va'e ojuka hagwã hexaharã omboaty hikwái. Upéixa ave randai oroiko enterove ohexase mbava'e nipo ojehu arã ore-vy.

¹⁰ “Cristo-rehe orojerovia-gwi ore arandu porã” peje rei jave “Itavy voi” he'i meme ore-rehe. “Nahi'aranduvéi-gwi ogwerova gwekoha Cristo-rehe. Itavy voi” he'i ore-rehe. “Naimbaraetéi” he'i ave ore-rehe ore rereko asy-vy. Ha peẽ katu “Ore mombaraete porã Nhandejáry opamba'e-rehe” peje rei pendéjehe.

¹¹ Ore ae yma ete gwive orohasa asy voi. Ore vare'a meme. Ore y'uhéi ave. Ituja-ma ave ore ao. Ore nupã nupã oroiko-vy. Orova rova va'e ore. Ore róga e'ỹ va'e voi ore.

¹² Ore mokane'õ ne'õ ore rembiapo ore rembi'urã-rehe. Onhe'ẽ rei rei ore-rehe ore joko-vy. “Tapenderovasa katu Nhandejáry” oro'e jepe ore ore joko va'e-pe. Ore mbohasa asy ramo jepe ore orokirirĩ oroiko-vy.*

¹³ Ore rogwaitĩ va'e onhe'ẽ vai vai rei ramo ore-vy, nhe'ẽ porã jepe oroiporu oronhomongeta hagwã hendive. Hesu reroviaha e'ỹ va'e ndaija'úi ore-rehe. Ore rereko mba'e rembyre ky'akwe ramo. Ore rereko mba'e yty ramo upe va'e kwéry. Ha peẽ katu pene mbotuvixase rei. Niporãi voi

* 4:12 At 18.3

upe pende rekoha.

Túvy-rami Paulo onhemonhe'ẽ

¹⁴ Kóa ahai-ma peẽ-my peẽ xe ra'y kwéry ramigwa-gwi. Anhemonhe'ẽ-ta peẽ-my. Xe a'e voi pende-rehe. Upéixa-gwi napomotíséiry. Anhemonhe'ẽse peẽ-my peiko porãve hagwã.

¹⁵ Pehendu arã para'e heta eta Cristo rape rexa ukaha va'e pene mbo'eha kwéry. Oime joty peẽ-my peteĩ anho pende ru ramigwa pene mbo'eha. Xe apyta peẽ-my pende ru-rami pene mbo'eha. Yma va'ekwe amombe'u-ma ramo peẽ-my Hesu Cristo rehegwa nhe'ẽ pejerovia nipo Hesu-rehe ra'e. Upéixa-gwi apyta pende ru-rami peẽ-my. Ha pende ru-rami anhemonhe'ẽ-ta peẽ-my.

¹⁶ Tekoha porã-rupi, xe-rami, tapeiko.*

¹⁷ Pende rekoha porãrã hagwã amondo kuri Timóteo oiko hagwã pene pa'ũ-my. Ha'e opyta xe-vy xe ra'y vérami Nhandejáry Hesu Cristo reko-rupi oiko porã-gwi. Ahayhu voi íxupe. Ogwahẽ-ma ramo pene renda-py omombe'u va'erã peẽ-my xe rekoha-rehe mba'éixa pa aiko Hesu Cristo reko-rupi. No'ã he'i arã xe-rehe: “Anhetegwa voi omombe'u meme Paulo” he'i arã xe-rehe. “Opa-rupi oho-vy Paulo omombe'u meme Hesu Cristo rehegwa nhe'ẽ” he'i arã xe-rehe.

¹⁸ Anive penhembotuvixa teĩ. “A-py ete ndou mo'ãi Paulo” peje rei.

¹⁹ Aha'arõ mixĩ aha hagwã pene renda-py. Hi'agwĩ-ma agwahẽ hagwã pende ha-py. Nhandejáry oipota ha'áry agwahẽ-ta upe-py. Ndaxe aréi-ta.

* **4:16** 1 Co 11.1; Fp 3.17

Ogwahê-ma a-py onhembotuvixa va'e rerakwã. Agwahê-ma ramo pende ha-py ahexa va'erã teko rei-rupi oiko para'e terã Nhandejáry omombaraete íxupe para'e.

²⁰ Oiko-ma ramo Nhandejáry nhande ruvixa ndaha'éiry va'erã nhande juru-rupi rei nhande'ẽ jaiko-vy. Nhandejáry ae nhande mombaraete va'erã gwekoha-rupi nhande ave jaiko hagwã.

²¹ Ndaxe rexaséi-ry para'e. Ma'erã tipo? Peti tipo xéhegwi? Peiporavo katu mba'éixa katu anhe'ẽ-ta pene ndive. Ndaperova mo'ãi ramo pende rekoha anhemonhe'ẽ pohýi va'erã peẽ-my. Ha perova ramo pende rekoha agwahê va'erã pende ha-py xe reko kirirĩ reheve apohayhu-vy. Peiporavo katu mba'éixa katu anhe'ẽ-ta. Perova katu pende rekoha.

5

Hembiapovai eterei kwimba'e ramogware (2 Co 2.5-11)

¹ Ahendu kuri pende rerakwã vai. “Teko vai-gwi onhomongy'a rei peteĩ Corinto pygwa” he'i. “Hesu reroviaha va'e jepe omenda ambue mbue joty oiko-vy gwu rembirekokwe-rehe” he'i omombe'u-vy. Ivai eterei voi upéa. Nhandejáry-rehe ojerovia e'ỹ va'e kwéry jepe upéixa ndojapo mo'ãi.*

² Ha peẽ katu, ma'erã-gwi penhembotuvixa ra'anga rei? Iporãve penhemboasy pende rapixa rekoha vai-rehe. Tapemboyke pene pa'ũ-gwi upe hembiapo vai eterei va'e anive ojogweroaty hagwã Hesu reroviaha kwéry ndive, anive hagwã pemoirũ íxupe.

* 5:1 Dt 22.30

³ Hesu Cristo réry-py ha'e peẽ-my “Pemosẽ katu upe va'e pene pa'ũ-gwi. Hembaliapo vai eterei. Ndikatuvéi opyta Hesu rerovia va'e kwéry pa'ũ-my” ha'e-ma hese ko'a-gwi.

⁴ Hesu réry-rupi pejogweroaty ramo upe-py, Hesu oiko pene ndive, ipu'akaha reheve oiko pene ndive. Xe ave amondo xe resa pejogweroaty ha-py peime ramo upe-py.

⁵ Pemosẽ katu imondo-vy upe hembaliapo vai ete va'e pene pa'ũ-gwi. “Satanás anhaygwasu nde rerekoseha-rami tande rereko” peje katu íxupe. “Ha'e nde rete ogweroasy va'erã para'e terã nde juka va'erã para'e ne rembiapo vai eterei-rehe” peje pemondo-vy. Hekove onheresende hagwã upe Hesu Cristo ou jevyha áry-py.

⁶⁻⁷ Ha peẽ katu niporãi voi penhembotuvixas-eha. Mba'e tipo? Napene mandu'ái tipo nhande re'ýi kwéry he'i va'ekwe-rehe? “Miximi ramo jepe mbojape mbovuha, pya'e joty ojehe'apa hese.” Upe mbojape mbovuha-rami oiko hembaliapo vai va'e pene pa'ũ-my. Upéixa ramo pene rembiapo vai ave va'erã. Tapenhemopotĩ katu. Tapemopotĩ katu pende rekoha. Upeixa ramo aretegwasu mbojape pyahu imbovuha e'ỹpyre-rami peiko arã. Ndaipóri arã nde py'a-py ne mongy'aharã. Pende rekoha porã reheve mate peiko va'erã. Hesu-rehe pejerovia-magwi pende rekoha pyahu-ma. Yma aretegwasu ypy páscoa-py ovexa ra'y omanohar-rami Hesu omano-ma okurusu-rehe. Nhane rekovia omano nhane rembiapo vaikwe omboyke hagwã nhandéhegwi.*

* 5:6-7 Êx 12.19

8 Upéixa ramo nhane rembiapo vaikwe e'ỹ reheve tekotevẽ nhane mandu'a hese. Nhande py'a porã reheve mante ja'u va'erã mbojape'i uva rykwere ndive nhane mandu'a hagwã Hesu-rehe. Upéixa-gwi ani pene mandu'a teĩ Hesu-rehe pende poxy reheve pende rapixa-rehe. Ani ave pende py'a vai teĩ ojóehe. Anhetegwa nhe'ẽ mate pereko ave. Tapende py'a potĩ rei katu peiko-vy.*

9 Kwatia-rehe ahai va'ekwe xe remimondo peẽ-my. Upe-py amombe'u peẽ-my ani hagwã pemoirũ teko vai-rupi oiko va'e-pe.

10 Ndaha'éí Hesu rerovia e'ỹha va'e kwéry-rehe ahai va'ekwe. Hesu reroviaha va'ekwe-rehe ae ahai va'ekwe anive pemoirũ íxupe. Hesu-rehe ndojeroviái va'e kwéry pa'ũ-rupi oĩ opáixa rei oiko va'e. Oĩ teko vai-rupi oiko va'e. Oĩ ave imba'e reta reta ojéupe gwarã oipotave tave eterei va'e kwéry, oĩ ave oporomonda rei va'e, tupã ra'anga anga-rehe ojerovia va'e kwéry ave. Ndaha'éí upe va'e kwéry-rehe ha'e va'ekwe ani hagwã peiko indive. Hesu rerovia e'ỹha va'e pa'ũ-gwi pesẽse ramo tekotevẽ pesẽ ko yvy-gwi.

11 Hesu reroviaha-rehe Hesu re'ýi-rehe ae ahai va'ekwe teko vai-rupi oiko ramo ani eremoirũ íxupe. Oĩ ramo pene pa'ũ-my hembiaapo vai va'e, ani teĩ pemoirũ íxupe. Oĩ para'e teko vai-rupi oiko va'e. Anive teĩ pemoirũ íxupe. Oĩ para'e imba'e reta reta oipotota eterei va'e. Oĩ para'e tupã ra'anga-pe omboete vyteri va'e. Oĩ para'e onhe'ẽ vai va'e gwapixa-pe ojoko va'e ave. Oĩ para'e oka'u va'e ave. Oĩ para'e omonda va'e ave. Anive teĩ pemoirũ

* 5:8 Êx 13.7; Dt 16.3

íxupe kwéry. Anive ave pekaru teĩ indive.*

¹²⁻¹³ Namonhe'ẽ mo'ãi Hesu reroviaha e'ỹ va'e-pe hembiape vaikwe-rehe. Niporãi voi upéa ja-japo ramo. Nhandejáry ae ojohu arã hese. Ha'e ae oikwaa “Ne rembiapo vai eterei” he'i hagwã nhande-vy. Iporã voi katu nhande yke-rehe oĩ va'e-pe nhamonhe'ẽ ramo. Hesu reroviaha va'e, nhane ndive ojogweroaty ramo omboete hagwã Nhandejáry-pe va'e-pe, iporã ja'e ramo “Niporãi voi upe ne rembiapo vaikwe. Anive teĩ ere-japo” ja'e nhamonhe'ẽ-vy. Kwatia-rehe Nhandejáry omoĩ uka va'ekwe he'i-vy: “Emosẽ katu pene pa'ũ-gwi hembiape vai va'ekwe”. Iporã ja-japo upéa Nhandejáry nhe'ẽ.

6

Pene vy'are'ỹha-rehe ani pejohu uka Hesu reroviaha e'ỹ va'e-pe

¹⁻² Nhande kwéry Hesu reroviaha va'e. Upéa-rehe Hesu re'ýi kwéry jaiko-ma. Ojoe'ýi meme nhande. Tekotevẽ jajohayhupa rei jaiko-vy. Ha peẽ katu ndapejohayhúiry peiko-vy. Oĩ ramo pene pa'ũ mygwa ojoavy gwapixa ndive va'e peraha íxupe mburuvixa kente rembiapokwe-rehe oporandu va'ety-pe pemombe'u hagwã hembiape vaikwe. Mburuvixa renda-py peraha íxupe. Niporãi voi upéa pejapo. Hesu reroviaha e'ỹ va'e-pe anive pemombe'u teĩ pene rembiapo vaikwe. Hesu reroviaha va'e-pe ae peporandu ojohu hagwã pende-rehe “Iporã para'e, ivai para'e” he'i hagwã pende johu-vy. Nhandejáry

* 5:11 2 Ts 3.6

pegwa voi ko nhande. Jaikwaa uka va'erã Hesu rerovia e'ỹha va'e-pe hembiaipo porã va'ekwe para'e tapa hembiaipo vai va'ekwe para'e. Upéixa ramo ndahasýiry va'erã nhande re'ýi Hesu reroviaha va'e-pe jaikwaa uka hagwã ojevavyha.

³ Ko yvy opa-ma ramo jaikwaa uka va'erã Nhandejáry rembigwái yváy pygwa-pe hembiaipo porã para'e tapa hembiaipo vai para'e. Tapene mandu'a porã kena upéa-rehe. Nhandejáry rembigwái-pe jepe jaikwaa uka va'erã. Upéixa ramo ndahasyive arã nhande re'ýi Hesu reroviaha va'e-pe jaikwaa uka hagwã.

⁴ Oĩ ramo ojoavy gwapixa ndive va'e, ani peho pemombe'u pene pa'ũ-my oĩ e'ỹ va'e-pe nde rapixa-pe erehepy hagwã. Ani peho Hesu rerovia e'ỹha-pe.

⁵ Petĩ katu pemombe'u hagwã. Anive teĩ pejapo upéa. Oĩ ra'e pene pa'ũ mygwa inharandu porã va'e. Oikwaa porã hembiapokwe-rehe ohepy hagwã. Iporãve upéa-pe pemombe'u pene vy'are'ỹha. Ne vy'are'ỹ ramo nde rapixa-rehe emombe'u Hesu reroviaha va'e-pe.

⁶ Peẽ ae, peho Hesu rerovia e'ỹ ha-py oikwaa hagwã Hesu reroviaha va'e rembiapo vaikwe. Niporãi voi upéa.

⁷ Ndapeiko porãi, xe re'ýi kwéry Hesu reroviaha kwéry. Peho jave pemombe'u hagwã mburuvixa kente rembiapokwe-rehe oporandu va'ety-pe nde rapixa Hesu reroviaha va'e rembiapokwe-rehe, peiko teko rei-rupi. Niporãi voi. Iporãve pekirirĩ peiko-vy. Ani ne mandu'ave teĩ hembiaipo hagwe-rehe nde-rehe. Ani ave ne mandu'ave ne mba'e monda hagwe-rehe.

⁸ Ha'e-rami ave peẽ. Peẽ penhomonda peiko-vy. Ha Hesu re'ýi-rehe pene rembiapo vai. Naiporãĩ voi pende rekoha.

⁹ Pehendu porã-ma para'e nhande rekorã-rehe. Oiko-ma ramo Nhandejáry nhande ruvixa ramo, hembiaapo vai va'ekwe kwéry ndoikói arã hendive. Anike penhembotavy teĩ upéa-rehe. Teko vai-rupi oiko va'e ndoikói arã Nhandejáry ndive. Tupã ra'anga-pe omboete va'e ave, omenda menda rei rei va'e ave, onhemotĩ e'ỹ gwapixa-pe va'e ave,

¹⁰ omonda va'e ave, imba'e reta reta ojéupe gwarã oipota eterei va'e ave, oka'u va'e ave, onhe'ẽ vai vai gwapixa-rehe oiko-vy va'e ave, oporosakea va'e ave ndoikói arã Nhandejáry nhande ruvixa ndive.

¹¹ Ha peẽ katu oĩ pene pa'ũ-my upeixagware. Nhandejáry omboyke-ma ae pendéhegwi pene rembiapo vaikwe Nhandejáry Hesu Cristo-rehe pejerovia-magwi. Pene mbopy'a potĩ-ma pene momarangatu-ma ave. He'i ave pende-rehe "Ípy'a potĩ-ma." Upéa ojapo Nhandejáry Hesu Cristo réry-rupi peiko-gwi. Pejerovia-ma Hesu Cristo-rehe. Upéixa-gwi ome'ẽ-ma peẽ-my Nhe'ẽ Marangatu tee va'e.

*Nhande rete Nhandejáry mba'e
(Rm 13.13-14; Ef 5.3)*

¹² Nhande Hesu Cristo re'ýi tee va'e. Upéixa-gwi ndaipóri ikatu e'ỹ va'e nhande-vy. Oĩ ae heta mba'e nhane pytygwõ e'ỹ va'e. Ha upe nhane pytygwõ e'ỹ va'e pogwy-py xe, Paulo, ndaiko mo'ãi.*

* 6:12 1 Co 10.23

13 Oĩ ave gwĩ oiko rei va'e he'i va'e: “Tembi'u nhande rye pegwarã voi” he'i mo'ã. “Nhande rye oiko voi tembi'u pegwarã” he'i mo'ã ave. Tapene mandu'a joty opa-ma ramo ko yvy, tye, tembi'u ave opa va'erã. Ndaha'éi teko vai-rupi jaiko hagwã Nhandejáry nhane moingo araka'e. Nhe'ẽ Marangatu tee va'e oiko hagwã nhande py'apy ete-py nhane moingo araka'e.

14 Ha Hesu Cristo omano ete rire Nhandejáry omoingove jevy va'ekwe íxupe. Upéixa ave nhamano ete rire nhane moingove jevy va'erã Nhandejáry. Ipu'akaha-rupi nhane moingove jevy va'erã.

15 Ndapeikwaáiry tipo mba'eixagwa nhande rete? Hesu-rehe jajerovia-gwi nhande rete kwéry oiko-ma Hesu rete mbojojaha ramo. Niporãi voi jaipe'a ramo Hesu rete rehegwa oiko hagwã teko vai-rupi kunha ndive. Ani upéixa pejapo teĩ.

16 Pereko jave kunha ikwimba'ese va'e-pe, nde rete, hete ndive oiko ave peteĩ. Oĩ kwatia-rehe Nhandejáry nhe'ẽ:

“Mokõi oiko va'e peteĩ mate oiko va'erã. Ndoikovéi va'erã mokõi. Peteĩ va'e-rami ha'e oiko-ma.”*

Ani upéixa-gwi pereko teĩ kunha ikwimba'ese va'e-pe.

17 Jaiko ramo Hesu Cristo reko-rupi, peteĩxa jaiko-ma indive. Nhande py'apy peteĩxa ipy'apy ndive. Nhe'ẽ Marangatu tee va'e oĩ nhande py'apy-py.

18 Ani teĩ peikove teko vai-rupi. Upéixa pejapo ramo pembyai pende rete. Heta nhane rembiapo

* 6:16 Gn 2.24

vai ndaha'úi nhande rete-rehe. Teko vai-rupi jaiko ramo ae nhambyai nhande rete. Ivai eterei upéa.

¹⁹⁻²⁰ Nhande rete oiko-ma Nhandejáry róga ramo. Ha'e ome'ẽ va'ekwe nhande-vy Nhe'ẽ Marangatu tee va'e. Oiko-ma nhande py'apy-py. Upe-ma ramo nhande rete oiko-ma Nhandejáry róga ramo. Nhandéjehe anho ndoikovéi-ma nhande rete. Hesu rete ramo-ma oiko. Ha'e omano nhane mopotĩ hagwã nhane rembiapo vai-gwi. Tupã Nhandejáry oiko-ma nhande ruvixa. Ha'e omboyke-ma nhandéhegwi nhane rembiapo vaikwe teko porã-rupi jaiko hagwã. Upéa-gwi tapembotuvixa kena Nhandejáry-pe. Tapeiko teko porã-rupi nde reko rexa va'e omboete hagwã Nhandejáry-pe.*

7

Iporã arã tipó nhamenda ramo?

¹ Pene nhe'ẽ pemondo va'ekwe kwatia-rehe xe-vy. Upe kwatia nhe'ẽ-rehe peporandu va'ekwe xe-vy “Iporã arã tipó nhamenda ramo?” peporandu xe-vy. ãy katu amombe'u-ta upéa-rehe peẽ-my.

Kwimba'e omenda e'ỹ ramo oiko porã.

² Oĩ jepe omenda e'ỹ va'e teko vai-rupi rei oiko joty. Aní upéixa rei rei ereiko teĩ. Emenda katu. Peẽ, kwimba'e pene rembireko tee ae pereko katu. Ha peẽ kunha kwéry pene ména tee ae pereko.

³⁻⁴ Kwimba'e, ne rembireko pejogwerekose ramo pejogwerekota hendive. Kunha, ne ména pejogwerekose ramo pejogwerekota hendive. Nde rete ndaha'úi ne mba'e ete. Tembireko

* **6:19-20** 1 Co 3.16; 2 Co 6.16

ndaha'úi gwete járy, iména mba'e. Upéixa ave iména ndaha'úi ave gwete járy, hambireko mba'e tee.

⁵ Nderejogwerekoséi ramo ani erejejoko teĩ íxugwi. Ani erejoko joko ojóupe teĩ. Ere ramo ojóupe “Iporãve ndajajogwerekóiry nhaha'arõ nhambojeupi upi hagwã nhane nhe'ẽ Nhandejáry-pe.” Aipo ere ramo ndapejogwerekói hagwã, ani nde are teĩ penhoha'arõ-vy. Are eterei ramo anhaygwasu Satanás ne momba'e avy va'erã nde reity-vy. Iporãve pejogwereco tee jevy ne ména tee ndive jevy, ne rembireko tee ndive jevy.

⁶ Ko nhe'ẽ xe remimombe'u ndaha'úi amanda hagwã pende-rehe. Iporãve peiko ko'ã-rami ha'e-ta ae peẽ-my.

⁷ Amenda e'ỹ va'e voi ko xe. Avave nomendái ramo, “Iporã” ha'e arã ra'e hese. Nhandejáry oipytygwõ gwĩ omenda e'ỹ va'e-pe ani hagwã ojejavý. Gwĩ ambue kwéry ndikatúi oiko omenda e'ỹ reheve. Ojejavýse. Ani hagwã ojejavý ha'e kwéry tomenda. Nhandejáry remimbota-rupi omenda. Nhandejáry nhe'ẽ-py oĩ omenda va'e, oĩ ave omenda e'ỹ va'e. Ome'ẽ peteĩ teĩ-pe hekoharã. Ombopu'aka ave íxupe pono ojejavý.

⁸ Iporãve neremendái ha'ese omenda e'ỹ va'e-pe. Xe-rami erepyta. Ha tembirekokwe-pe katu ha'ese Iporãve neremenda jevýi.

⁹ Eremendase eterei ramo, emenda katu. Iporãve eremenda. Naiporãi voi nde reko vairupi rei ereiko.

¹⁰⁻¹¹ Ha omenda va'e-pe ha'e-ta: Ani teĩ erepoi ojóhugwi. Kwimba'e katu, ani teĩ erepoi ne

rembireko-gwi. Ani ave eremoĩ kwatia-rehe erepoi ete hagwã ne rembireko-gwi. Ha kunha katu, ani ereheja teĩ ne ména. Íxupe ereheja ramo jepe, ani teĩ eremenda ambue-rehe. Eiko omenda e'ỹ va'e-rami. Iporãve ereiko porã jevy ne menakwe ndive. Nhandejáry réry-py kóa amanda peẽ-my. Ndaha'úi xéhegwi rei nhe'ê. Namombe'u reíry peẽ-my. Héry-py ha'e upéixa.*

¹² ãy katu ha'e-ta xe ae xe arandu-gwi. Nahániry. Ndaha'úi xe ha'e rei va'e. Nhandejáry manda-rupi ae amombe'u kóa peẽ-my, peẽ Hesu reroviaha va'e kwéry-pe. Iporã voi pejapo ko va'e. Ne rembireko Hesu reroviaha e'ỹ jepe, ani ereheja teĩ íxupe. Oikose vyteri ramo ne ndive, ani erepoi íxugwi.

¹³ Nde, ne ména Hesu reroviaha e'ỹ jepe, ani ereheja rei teĩ íxupe. Oikose ramo ne ndive, ani joty erepoi íxugwi.

¹⁴ Ereiko jave ne ména ndive, Nhandejáry ohovasa va'erã íxupe. Hesu-rehe ojerovia e'ỹ va'e jepe Nhandejáry ohovasa joty arã íxupe. Hese ojerovia va'e ndive oiko-gwi gwembireko tee ndive oiko-gwi ohovasa arã ave íxupe.

Upéixa ave kwimba'e kwéry. Nderepoíry ramo ne rembireko-gwi Nhandejáry ohovasa arã íxupe. Hese ojerovia e'ỹ va'e-pe jepe Nhandejáry ohovasa joty arã íxupe. Hesu reroviaha ndive oiko-gwi, oména tee ndive oiko-gwi, ohovasa ave íxupe. Ani hagwã nde ra'y kwéry, nde rajy kwéry, ne memby kwéry oiko Hesu reroviaha e'ỹ ra'y-rami ohovasa arã íxupe. Hesu reroviaha ndive oiko va'e-pe Nhandejáry ohovasa ave arã íxupe.

* **7:10-11** Mt 5.31-32; 19.1-9; Mc 10.2-12; Lc 16.18

15 Hesu reroviaha e'ỹ va'e opoise ramo jepe ndéhegwi eheja katu toho. Ndéhegwi opoi-ta ramo jepe ne ména, ne rembireko tekoha porã-py jepe ereiko. Ani erenhembyasy eterei. Nhandejáry katu nhande poravo nhande py'agwapy hagwã ojóehe.

16 Nderekwaái, kunha, mba'exa-rami ne ména erembojerovia hagwã Hesu-rehe onheresende hagwã. Nderekwaái ave, kwimba'e, mba'exa-rami ne rembireko erembojerovia hagwã ave Hesu-rehe onheresende hagwã.

17 Nhandejáry-pe omboete va'erã-pe meme an-hemonhe'ẽ peẽ-my. Nhandejáry remimbota-rupi ejapo katu ne rembiapo. Ha'e nhane mom-baraete nhamba'apo hagwã. Hemiapo ambue mbue peteĩ teĩ pejapose va'e pejapo katu. Nhandejáry-rehe erejerovia-ma ramo eremba'apo joty va'ekwe. Ani erepoi ne rembiapo porãkwe-gwi. Upe eremba'apo hagwe-rami eremba'apo joty. Upéixa ha'e xe Hesu reroviaha kwéry-pe peteĩ teĩ tetã-rupi oĩ va'e-pe.

18 Nde judeu ra'y-gwi ne pirekytĩ rire ne renói ramo Nhandejáry, ani ereipe'ase ne kytĩ hagwe. Nde rete ereheja judeu rete-rami. Ha judeu e'ỹ-rami nane pirekytĩry vyteri ramo ne renói ramo Nhandejáry, ani ereheja ne pirekytĩ uka teĩ.

19 Ipirekytĩ uka va'e, ipirekytĩ uka e'ỹ va'e peteixa oiko Nhandejáry renonde-py. Ndaha'etí nhane pirekytĩ-rehe Nhandejáry opena. Hemimbota-rupi jaiko mate oipota.

20 Ne renói hagwe-rami epyta katu. Eremba'apo joty ereiko-vy va'ekwe erejerovia-ma ramo Hesu-rehe. Upe eremba'apo hagwe-rami emba'apo

katu.

²¹ Nde, ne rembiapo repy e'ỹ-rehe nde jokwaiha pogwy-py ereiko va'e, erejerovia ramo Hesu Cristo-rehe ereiko joty nde jokwaiha pogwy-py. Ani erejapura eterei erepoi hagwã íxugwi. Ome'ẽ ramo erejei nde rerekoha-gwi eheja porã íxupe nde rerekohare-pe.

²² Nde jokwaiha pogwy-py ereiko vyteri va'e ojejokwái e'ỹ va'e-rami ereiko-ma nde py'apy etepy. Nde jokwái teeha Nhandejáry voi. Ha nde ndejehénte eremba'apo va'e, ereiko jave ne renói ramo Nhandejáry, erepyta va'erã Cristo rembigwái ramo.

²³ Nhande repy-vy Cristo omano va'ekwe. Upéixa-gwi anive erejerovia teĩ teko rei-rehe. Anive erembopu'aka teĩ ndéjehe.

²⁴ Ne renói ramo eremba'apo hagwe-rami ereiko joty Cristo rekoha-rupi, xe re'ýi kwéry, Hesu reroviaha va'e kwéry. Nhandejáry ne pytygwõ va'erã ereiko hagwã upéixa.

Omenda e'ỹ va'e-pe, tembirekokwe va'e-pe ave hekoharã omombe'u Paulo

²⁵ Ha kwatia-rehe peporandu va'ekwe xe-vy “Mbava'e tipo oro'e-ta kunhataĩ omenda e'ỹ va'e kwéry-pe oromanda-vy?” peporandu-ma xe-vy. Nhandejáry naxe mombe'úi vyteri upéa-rehe. Ha'e xe poriahuvereko meme xe arandurã ome'ẽ-vy. Upéixa-gwi iporã peiko ramo ko xe nhe'ẽ-rupi.

²⁶ ãy katu nhande, Hesu reroviaha va'e, jahasa asy asy jaiko-vy. Upéa-gwi ha'e-ta xe, iporãve nremendái ramo. Erepyta nde rekoha ãy-gwa-rupi.

²⁷ Oĩ ramo ne rembireko ani erepoi teĩ íxugwi. Neremendái vyteri ramo ani ereheka ne rembirekorã.

²⁸ Eremenda ramo jepe, iporã. Upéixa ramo nderejejavýiry. Kunhataĩ omenda ramo jepe iporã ave. Upéixa ramo ndojejavýiry.

Omenda va'e ojapura eterei gwemikotevê-rehe. Ko'a pygwa-rehe imandu'a ndu'a. Ha xe-vy iporãve erejapura e'ỹ reheve ereiko ramo.

²⁹⁻³¹ Xe re'ýi kwéry, niporãi nhane mandu'a eterei ramo ko yvy arigwa-rehe. Hi'agwĩ para'e Hesu ou jevy hagwã áry. Ko ãygwa ohasa-tama oho-vy. Upéixa-gwi iporãve peẽ pemenda va'e kwéry tapeiko omenda e'ỹ va'e reko-rami. Peẽ pejahe'o va'e kwéry tapeiko ovy'a va'e reko-rami. Peẽ pevy'a va'e kwéry, tapeiko imytu'e'ỹ va'e reko-rami. Peẽ pene mba'erã pejogwa va'e ojogwa e'ỹ va'e reko-rami peẽ tapeiko. Peẽ pene mba'e reta reta va'e mba'eve ndogwerekói va'e-rami joty tapeiko.

³² Xe-vy iporãve ndojapurái va'e-rami jaiko hagwã nanhane mandu'ái eterei ko yvy arigwa-rehe rei, jajapurave'ỹ hagwã.

Omenda e'ỹ va'e imandu'a ndu'a Nhandejáry-rehe hemimbota-rupi oiko hagwã.

³³ Kwimba'e omenda va'e ae imandu'a ndu'a ko'ãygwa-rehe, ombovy'ase gwembireko-pe.

³⁴ Upéa-gwi mokõi va'e remimbota-rehe imandu'a meme. Nhandejáry nhe'ẽ ohenduse jave gwembireko nhe'ẽ ohenduse ave.

Kunha ave, kunhataĩ, tembirekokwe ave, naiménairy-gwi imandu'a ndu'a Nhandejáry anho-rehe íxupe gwarã mate oiko hagwã. Kunha

omenda va'e ae imandu'a ndu'a mokõi va'e-rehe. Nhandejáry-rehe imandu'a jave, imandu'a ave oména-pe ombovy'a hagwã-rehe.

³⁵ Upéa ha'e-ta peẽ-my pene pytygwõ hagwã Nhandejáry reko tee-rupi peiko hagwã. Nda'ese mo'ãiry nde-vy, Ani eremenda teĩ. Nda'e mo'ãi upéixa peẽ-my. Eiko katu Nhandejáry remimbota-rupi. Inhe'ẽ rendu-vy eregwata. Tapene mandu'a ndu'a meme katu hese, upéa ha'ese peẽ-my.

³⁶ Oĩ ramo pene pa'ũ-my túvy tajýry omenda e'ỹ va'e, ha'e-ta ko nhe'ẽ peẽ-my: Ere para'e nde rajy-rehe “Namomenda mo'ãi xe rajy. Omenda e'ỹ-rehe opyta arã imandu'a meme hagwã Nhandejáry-rehe”. Ha ãy katu nderevy'avéi para'e ne nhe'ẽgwe-rehe. “Kunhataĩ rei-tama. Tekotevẽ amomenda xe rajy-pe.” “Mba'e tipo ajapo-ta?” ere tipo ra'e. “Amomenda-ta para'e, namomenda mo'ãi para'e” ere tipo ra'e. Upéixa erenhemongeta ramo nde py'apy-py, ani erejapurave upéa-rehe. Erejapo nde-vy iporãve va'e. Emomenda katu nde rajy. Upéa ndaha'úi hembiaipo vai.

³⁷ Erejapo nde-vy iporãve va'e. Ereikwaa nde py'apy ete nhe'ẽ. Nde-vy iporãve nomendái ramo nde rajy, natekotevẽi omenda ramo, ejapo katu upéixa. Neremomenda mo'ãi íxupe. Erejapo porã. Opyta-ta kunhataĩ omenda e'ỹ va'e.

³⁸ Upe gwajýry omomenda va'e hembiaipo porã. Ha upe gwajýry nomomendái va'e hembiaipo porãve.

³⁹ ãy katu anhemonhe'ẽ-ta kunha omenda va'e-pe. Oikove vyteri ramo ne ména epyta indive. Ani erepoi teĩ íxugwi. Eiko porã rei katu. Ereheja ramo íxupe niporãi voi. Omano rire jepe ne menakwe

ipogwy-py ndereikovéi va'erã. Eremenda jevy arã. Hesu reroviaha va'e-rehe mate iporã eremenda.

⁴⁰ Ha neremendavéi ramo iporã ave. Xevy iporãve nomendavéiry. Ovy'ave arã para'e nomenda jevýi va'e omenda jevy va'e-gwi.

Pejeapysaka porã ko xe nhe'ẽ-rehe. Nhe'ẽ Marangatu tee va'e xe py'a mohynyhẽ-ma xe moarandu hagwã. Upéa-gwi pehendu porã katu kóa xe nhe'ẽ.

8

Tupã ra'anga rovagwy-py gware so'o rehegwa nhe'ẽ

¹ “Iporã para'e naiporã para'e ja'u ramo tupã ra'anga rovagwy-py gware so'o?” Upéixa peporandu va'ekwe xe-vy. ãy upéa-rehe amombe'u-ta peẽ-my.

Pejohayhu porã rei katu. Pene mandu'a katu pejohayhu hagwã-rehe penhopytygwõ hagwã rei-rehe ave. Ani erejapo teĩ penhopytygwõ e'ỹ va'e. “Nhane arandu-ma. Anhetegwa jaikwaa-ma tupã-rehe” peje pendejúpe. Niporã upéixa penhemomba'egwasu ani hagwã penhopytygwõ peiko-vy. “Nhane arandu-ma” ja'e ramo nhandéjehe nhanhemomba'egwasu uka rei. Nanhaipytygwõ mo'ãi avave-pe. Upéixa naiporãiry. Ha jajohayhu rei ramo ae nhanhopytygwõ porã va'erã.

² Oĩ nipo ra'e pene pa'ũ-my onhembotuvixase rei va'e mo'ã. “Xe aranduve ko xe” he'i mo'ã ójehe. “Napopytygwõ mo'ãiry xe” he'i rei ójehe. Hi'aranduse mo'ã va'e. Ne'írã oikwaa porã. Ja'e

ramo nhandéjehe “Xe aikwaapa” nhane arandu-seve mo'ã nhandejéupe. Ndajaikwaa porãi vyteri.

³ Tupã Nhandejáry-pe jahayhu tee ramo, ha'e nhande kwaa porã voi. He'ýi tee ramo jaiko.

⁴ ãy katu amombe'u-ta peẽ-my tupã ra'anga rovagwy-py gware-rehe. Jaikwaa-ma tupã ra'anga ndaha'úi Tupã tee. Anhetegwa e'ỹ nipo ra'e. Oiko e'ỹ va'e voi. Tupã tee peteĩ anho Nhandejáry mate. Upéa jaikwaa-ma.

⁵ Oĩ tupã kwéry áry-rehe oiko va'e he'i mo'ã ave. Ijapu rei voi upéa-rehe. Ndoikwaái mba'eve tupã tee-rehe. Upéixa-gwi omombe'u rei rei tupã-rehe.

⁶ Nhandejáry ae peteĩ anho mate Tupã. Nhande Ru tee va'e upe va'e. Ha'e ohekokwaa va'e-rupi ae oiko entéro mba'e. Íxupe gwarã nhande ave jaiko. Ha'e ojúepe gwarã voi opamba'e omoingo va'ekwe. Peteĩ anho mate Nhandejáry Hesu Cristo. Ha'e omoingo va'ekwe opamba'e. Nhane moingo ave ha'e.

⁷ Oĩ ave Hesu-rehe gwĩ ojerovia mixĩ mixĩ va'e ave. Tupã kwéry oiko e'ỹ va'e-rehe ojerovia araka'e. Ha ne'írã oikwaa porã Tupã Nhandejáry peteĩ anho mate oikoha. Tupã ra'anga rovagwy-py gware so'o ho'u meme araka'e íxupe omboete-vy. Ha ãy katu, ho'u-ma ramo, imandu'a va'erã vyteri tupã ra'anga ogwerovia hagwe-rehe. Imboete ha-py vérami ho'u joty arã. Upéa-rehe ojejavý rei arã nahi'arandúi-gwi. Nhandejáry rehegwa ndoikwaa porãiry. Ipy'a porãse mo'ã omongy'aharã rei ho'u. “Peteĩ anho mate Tupã Nhandejáry” nde'ikwaái vyteri hese.

⁸ Peteĩ anho katu Tupã Nhandejáry. Ndaha'úi

nhane rembi'u ja'u va'e-rehe ja'u e'ỹ va'e-rehe jaiko porã hendive.

⁹Upéa jaikwaa-ma. Oĩ ave nipo ra'e upéa oikwaa e'ỹ va'e pene pa'ũ-my. Ani pende rapixa-pe pembojevavy teĩ. Ha'e ne'írã ogwerovia porã. Ha'e he'i ramo “Ndikatúi ha'u tupã ra'anga rovagwy-py oĩ va'ekwe” he'i ramo, pemoirũ katu íxupe.

¹⁰⁻¹¹ “Xe, aikwaa-ma, ndaipóri tupã ambue. Tupã ra'anga oiko e'ỹ va'e voi aikwaa-ma xe” peje. Ha upéa peje jave peho tupã ra'anga omboete va'e renda-py, pekaru rei upe-py. “Ndaha'éí tupã” peje jave pekaru henonde-py. Ha Hesu-rehe ne'írã oikwaa porã va'e pende rexa-ma ramo no'ã-rami he'i arã opy'apy-py: “Iporã nipo ra'e nhamboete tupã ra'anga-pe ave” he'i arã avei. “Upe Hesu-rehe ojerovia tee va'e okaru ko'a-py tupã ra'anga nipo omboete ra'e. Xe ave amboete-ta íxupe” he'i rei arã ra'e. Ha upéa-rehe pembojevavy arã pende rapixa-pe. Upe va'e ndoikwaa porãí vyteri tupã re-hegwa nhe'ẽ. Upéa-gwi ndikatúi ho'u tupã ra'anga rovagwy-py omoĩ va'ekwe. Ha pende rexa-gwi ho'u ave va'erã ojevavy-vy. Upéixa-gwi pembojevavy arã íxupe. Hesu omano va'ekwe ipy'a omopotĩ hagwã. Ha ãy katu pembojevavy jevy íxupe ojepy'a mongy'a jevy-vy. Naiporãí voi upéa.

¹²Upéixa pende rekoha-rupi pembojevavy ramo pende rapixa kwéry, Cristo-rehe ndojeroviapa gwasúiry va'e, peẽ ave pejevavy. Upéa-rehe pene rembiapo vai voi Hesu-pe.

¹³Xe katu upéixa naxe rembiapo vaiséiry xe rapixa-rehe. No'ã-rami he'i ramo tupã ra'anga rovagwy-py omoĩ ramogware-rehe “Ja'u e'ỹ va'e kóa. Nhanhemongy'a arã ja'u ramo.” Aipo he'i

ramo xe-vy xe rapixa, xe ave nda'u mo'ãi ani hagwã ambojeyavy rei íxupe. Aipytygwõse íxupe. Ahayhu rei íxupe. Upéixa-gwi nda'u mo'ãi ho'u e'ỹ va'e.*

9

Hesu remimondo rekoha rehegwa nhe'ẽ

¹ Xe ko Nhandejáry Hesu remimondo va'e voi. Upéa-gwi avave yvypóry nomombe'uíry xe rekorã xe-vy. Hesu remimondo voi ko xe. Ahexa-ma va'ekwe íxupe. Ahexa rire amombe'u-ma peẽ-my hesegwa nhe'ẽ. Upéixa-gwi voi pejerovia-ma Hesu Cristo-rehe. Upéa-gwi peikwaa-ma voi xe-rehe xe ko Hesu remimondo va'e voi.

² Oĩ para'e xe-rehe he'i rei va'e “Ndaha'úi Hesu remimondo va'e Paulo”. Oĩ ramo upéixa he'i rei va'e, ndaha'úi nipo pende Corinto pygwa kwéry ra'e. Peẽ niko ndaikatúi peje upéixa. Peikwaa porã-ma xe rekoha. Hesu remimondo va'e voi ko xe. Oĩ-ma heta he'i pende-rehe “Corinto pygwa kwéry ojerovia-ma nipo Hesu Cristo-rehe ra'e. Paulo nhe'ẽ ohendu-gwi nipo ra'e oiko-ma Hesu rape-rupi. Hesu remimondo va'e nipo ra'e Paulo” pende rexa va'ekwe he'i xe-rehe.

³ Ha xe-rehe onhe'ẽ rei va'e-pe ha'ese voi xe “Hesu Cristo remimondo va'e voi ko xe” ha'ese íxupe kwéry.

⁴ Upéa-gwi “Iporã voi xe remimbo'e kwéry ome'ẽ xe-vy xe remikotevẽ akaru hagwã hay'u ave hagwã. Iporã voi ome'ẽ xe-vy xe remi'urã xe remimbo'e repy rekovia” ha'ese íxupe kwéry.

* **8:13** Rm 14.13-23

⁵ Ha'ese ave “Kwimba'e ambue, Hesu remimondo va'e, ogweraha meme gwembireko on-dive, Hesu reroviaha va'e hembireko. Hesu ryvy kwéry ogweraha meme ave gwembireko. Pedro ave ogweraha gwembireko hendive. Ovale ave xe ajapo ha'e ramigwa” ha'ese ave.

⁶ Hesu remimondo ambue kwéry opoi-ma gwembiapokwe-gwi ombo'e mbo'e haggwã Hesu rehegwa nhe'ẽ. Aipo ramo, ma'erã-gwi peje ore-rehe “Iporãve omba'apo Barnabé, Paulo ave oporupi.” Naiporã voi upéa pene nhe'ẽ. Ore ave Hesu remimondo va'e.

⁷ Pene mandu'a katu soldado kwéry-rehe. Ndojogwái gwemi'urã, ndojogwái ave oaoã. Hepyã-rehe oiko soldado ramo. Pene mandu'a ave on-hotỹ va'e-rehe. Ndojogwái gwemi'urã. Okokwegwi ho'u hi'akwe. Gwembiapokwe-rehe ae ha'e okaru. Pene mandu'a ave hymba va'e omongakwaa va'ekwe-rehe. Gwemimbokakwaa repy okamby'u porã upe va'e. Ha'e ramigwa ave ore. Iporã ave orohekombo'e ramo ore remikotevẽ-rehe. Ore rembiapo repy-vy oroiko va'erã upéixa.

⁸ Ko xe nhe'ẽ ndaha'úi xejéhegwi reíte. Ymagware myamyri Moisés ave omombe'u ave araka'e gwembiapo repy-rehe okaru va'e rekoha rehegwa nhe'ẽ ave.

⁹ Yma araka'e Moisés ohai Nhandejáry nhe'ẽ kwatia-rehe. He'i ohai-vy:

“Ereiporu ramo ne rymba erejykýi ramo nde trigo ra'ỹi, ani erejuru jokwa íxupe. Eheja katu to'u omba'apo jave.”*

* 9:9 Dt 25.4

Nhande rehegwa nhe'ẽ voi upe va'e. Ndaha'úi hymba anho-rehe opena araka'e Nhandejáry ohai uka hagwã onhe'ẽ.

¹⁰ Nhande-rehe ave ha'e opena araka'e ohai uka-vy. Nhane rembiapo-rehe jakaru hagwã omombe'u upéa araka'e Nhandejáry. Onhemitỹ va'e omba'apo kokwe-py gwemitỹgwe ha'arõ-vy. “Anhemitỹ-ta ha'u hagwã xe remitỹgwe” he'i ojéupe onhemitỹ-vy. Onhembiso va'e he'i ave omba'apo-vy “Ajoso-ta xe remi'urã” he'i ojéupe onhembiso jave. Enterove omba'apo hepyrã ra'aro-vy.

¹¹ Ore ave, orombo'e mbo'e oroiko-vy peik-waa hagwã Nhandejáry nhe'ẽ. Inhe'ẽ pehendugwi peiko porã-ma hendive. Pende rovasa-ma Nhandejáry ore remimbo'e-gwi. Iporã voi upéa. Ore remimbo'e rekoviarã iporã ave peme'ẽ ore-vy ore remikotevẽ. Iporã voi peje ramo pen-dejúpe “Paulo Barnabé ave omombe'u va'ekwe Nhandejáry nhe'ẽ xe-vy. Upéixa-gwi ame'ẽ-ta íxupe hemikotevẽ”.*

¹² Ambue kwéry-pe pehexakwaa peme'ẽ hagwã íxupe imba'erã hemikotevẽ. Iporã upéa. Ha ore tipo? Íxugwi oromombe'uve peẽ-my Nhandejáry nhe'ẽ. Hetave ore remimombe'u pehenduma. Iporãve ore-vy ore rexakwaa ave peme'ẽ hagwã ore remikotevẽ. Upe jave jepe ore oro-gerure e'ỹ-vy oroiko pende ha-py orohekombo'e-vy. Upéixa oroiko ani hagwã avave onhe'ẽ rei ore-rehe. Orohasa asy voi upe-py orombo'e oroiko-vy ramo. Ore rembiapo repy-rehe orojogwa va'ekwe ore remikotevẽ. “Xe mba'erã aipota ereme'ẽ

* 9:11 Rm 15.27

xe-vy gwarã” nda'e mo'ãi avave-pe. Upéa-gwi ndaikatúi avave he'i xe-rehe “Nahenduséi Paulo nhe'ê. Omba'erã-rehe mate ombo'e Nhandejáry nhe'ê Paulo” ndikatúi ave xe-rehe.

¹³ Pene mandu'a katu Nhandejáry róga kakwaa-py omba'apo va'e-rehe. Ome'ê meme íxupe kwéry hemi'urã hembiaapo repy-rehe. Nhandejáry-pe hymba ohapy va'e ndohapypáiry. Oheja gwemi'urã.*

¹⁴ Upéixa ave Nhandejáry he'i va'ekwe “Hesu Cristo rehegwa nhe'ê porã omombe'u mbe'u va'e-pe pembohekovia porã katu hemikotevê peme'ê-vy”.*

¹⁵ Upéixa ramo xe remimombe'ukwe-rehe jepe pereve heta-ma xe-vy. Xe ae katu ndaipotáí xe remimombe'u repykwe. Ndaha'úi hepy-rehe amombe'u Nhandejáry nhe'ê. Ndahaíry ave ko kwatia peme'ê haggwã xe-vy xe mba'erã. Xe remimombe'u repyrã-rehe napena mo'ãi pono avave he'i xe-rehe “Omba'erã oipota eterei-gwi nipo Paulo omombe'u ra'e Nhandejáry nhe'ê ore-vy”. Xe-vy iporãve joty amano upéa-gwi.

¹⁶ Nhandejáry katu xe mondo va'ekwe. He'i xe-vy “Tereho Hesu Cristo rehegwa nhe'ê porã eremombe'u haggwã. Emoherakwã hesegwa nhe'ê” he'i va'ekwe xe-vy. Hemimondo-rupi aiko ramo, Hesu Cristo rehegwa amombe'u. Ndikatúiry anhemomba'egwasu amombe'u va'e-rehe. Amombe'u mbe'u inhe'ê imondo-vy. Ha namombe'úiry ramo ra'e amosarambi-vy inhe'ê xe vy'are'ỹ eterei arã ra'e.

* 9:13 Dt 18.1 * 9:14 Mt 10.10; Lc 10.7; 1 Tm 5.17-18

17 Xe remimombe'use amombe'u-gwi avy'a. Xe remimombe'u repy rekoviarõha oiko xe mbovy'aha. Ha xe mbovy'a rei hagwã-rehe namombe'úi ramo jepe hesegwa nhe'ẽ amombe'u joty va'erã. Ndaha'éi xejéhegwi rei amombe'u. Nhandejáry ae katu he'i va'ekwe xe-vy “Emombe'u katu Hesu Cristo rehegwa nhe'ẽ”. Upéa-gwi apombo'e. Apombo'e va'e-rehe xe avy'a.

18 Xe remimombe'u repy ndaipotáiry. “Eme'ẽ xe-vy xe remimombe'u repy” nda'e mo'ãi avave-pe. Amombe'u jave Nhandejáry nhe'ẽ avy'a eterei. Upéa-rehe ha'e xejéupe “Nhandejáry xe mbovy'a-ma. Inhe'ẽ amombe'u-gwi xe mbovy'a-ma. Xe remimombe'u repykwe ombohekovia-ma xe-vy Nhandejáry.”

19 Xe ko ajejokwái e'ỹ va'e voi. Xe-vy ae katu nomombe'úiry voi avave ko yvy pygwa mba'éixa po amombe'u va'erã Nhandejáry nhe'ẽ. Inharandu-rupi amombe'u inhe'ẽ. Ndaipóri jepe xe jokwaiha anheme'ẽ-ma joty xe enterovéa rembigwairã ramo hetave ojerovia hagwã Hesu Cristo-rehe.

20 Upéixa ramo aiko ymagware myamyri Moisés remimombe'ukwe-rupi ha Hesu Cristo remimombe'ukwe-rupi ave.

Aime jave judeu kwéry apyte-py anhemoingo ha'e kwéry-rami ave. Ndaikói jepe myamyri Moisés remimombe'ukwe-rupi, hemimombe'ukwe-rupi oiko va'e apyte-py aime jave heko-ramima aiko, ha'e kwéry ohenduse hagwã Hesu Cristo rehegwa nhe'ẽ ojerovia hagwã hese.

21 Aime jave judeu e'ỹ apyte-py anhemoĩ ha'e kwéry-rami ave xe. Ndaikói myamyri Moisés

remimombe'ukwe-rupi ani hagwã ajoko íxupe kwéry Hesu Cristo-gwi. Ijapyte-py aiko voi Nhandejáry remimombe'ukwe-rupi, Hesu Cristo remimbota ajapo-vy ha'e kwéry ohenduse hagwã Hesu Cristo rehegwa nhe'ẽ ojerovia hagwã hese.

²² Aime ramo Hesu Cristo-rehe ojerovia kangy vyteri va'e apyte-py anhemoi hemimbota-rehe. Aipytygwõse íxupe kwéry ojerovia ete hagwã Hesu-rehe. Upéixa anhemoi meme xe ndive oiko va'e yke-rehe amombe'u mbe'u hagwã Hesu Cristo rehegwa nhe'ẽ enterove va'e-pe. Upéixa ikatu oi va'erã hetave onheresende va'erã.

²³ Upeixagwa ambo'e ramo inhe'ẽ, aiko porã arã hendive xe rovasa meme hagwã Nhandejáry.*

²⁴⁻²⁷ Peikwaa-ma nipo ra'e oripara va'e-rehe. Heta heta oi oripara va'e kwéry. Enterove hatã jepe oripara, petei mate ogwahẽ henonde-rupi. Upe va'e-pe mate ome'ẽ arã imba'erã. Oripara va'ety hembiaapo kwaa voi. Oripara para hatãve tãve oho-vy. Ndopoi mo'ãi tape oripara oho hagwi. Ohupityse imba'erã. Ojegtakarã yvyra rogwe gwigwa oganase-vy. Upéa petei áry-rupi iporã. Upe rire ipirupa-ma.

Oripara va'ety va'e vérami tajaiko jahupity hagwã nhande rekoha porãrã. Upéa ndaha'ei petei áry-py opa va'erã. Opa e'ỹ va'e gwive iporã va'erã jaiko ramo Nhandejáry ndive.

Ha ohuga ramo ojosomeka va'e petei va'e ndo'ái. Ohuga kwaave va'e ndo'áiry.

Upe hembiaapo kwaave va'e-rami aikose ave xe. Nhandejáry rape pokwaaha ramo aikose

* 9:23 1 Co 10.32-33

pono mba'eve xe mbojejavy. Ndaxe rembiapo vaiséiry. Anhemonhe'ẽ dhe'ẽ ambue kwéry-pe “Egwata porã Hesu rape-rupi” ha'e anhemonhe'ẽ-vy. Naiporãi voi arã xe-vy ajejavy ramo upéixa anhemonhe'ẽ rire. Xe atĩ eterei xe rembiapo vairã ajapo hagwã. Upéa-gwi tembiapo vai ajoko xejéhegwi aiko porã hagwã Hesu renonde-py. Xe rembiapo vaise ajoko xejéhegwi ani hagwã Hesu he'i xe-vy “Ne rembiapo vaikwe-rehe xe ndavy'ái ne ndive. Ani ereju xe renda-py” pono he'i xe-vy Hesu.*

10

Ani jajapo nhane ramoigwasu rembiapo vaikwe ramigwa

¹ Xe re'ýi kwéry, Hesu reroviaha va'e kwéry, tapene mandu'a kena, myamyrĩ nhane ramoigwasu kwéry-rehe. Yma araka'e ha'e kwéry ojerovia nhane ramoigwasu Moisés-rehe. Hendive tekwaty e'ỹ-rupi oiko va'ekwe hikwái araka'e. Upe-py oje'ói jave peteĩ araigwegwasu oho henonderã-rupi kwéry haperã rexa uka-vy íxupe kwéry. Ygwasu Pytã pa'ũ-rupi ave ohasapa oje'ói-vy hikwái. Inhakỹ e'ỹ reheve voi ohasapa hikwái y pa'ũ-rupi oje'ói-vy.*

² Ha oĩ jave íxupe kwéry upe araigwegwasu, ha'e kwéry ohasa jave ygwasu mbyte-rupi onhemopeteĩ Moisés ndive. “Oroiko-ta ne dhe'ẽ-rupi” he'i ra'e Moisés-pe hikwái.

* **9:24-27** Fp 3.14; 2 Tm 4.7; Hb 12.1-2
14.22-29

* **10:1** Êx 13.21-22;

³ Ha tekwati e'ỹ-rupi oiko jave araka'e enterove ho'u meme tembi'u yváy-gwi ombou va'e.*

⁴ Hoy'u ave yváy gwigwa y hikwái. Nhandejáry réry-py Moisés oinupã peteĩ ita íxugwi osẽ hagwã y íxupe kwéry. Upe ita omombe'use Cristo-rehe. Upéa-rehe ja'e "Cristo omoirũ íxupe kwéry araka'e". Nhandejáry ohovasa meme íxupe kwéry.*

⁵ Ohovasa ramo jepe ndahetái oĩ ombovy'a va'e araka'e Nhandejáry-pe. Hetave tave oĩ ombovy'are'ỹ va'e Nhandejáry-pe. Hemiapo vaikwe-rehe omano va'ekwe araka'e ha'e kwéry. Tekwati e'ỹ-gwi nosẽ mo'ãi araka'e hikwái. Nhandejáry ndovy'ái hendive kwéry. Upéixa-gwi nomogwahẽi íxupe kwéry ijyvyrã-my.*

⁶ Upéa Nhandejáry ojapo araka'e nhane moarandu hagwã, nhane ramoigwasu amyri-rami ani hagwã jaiko. "Xe rembiapo vairã ajapose va'e ndajapo mo'ãi" ja'e hagwã nhane mandu'a ramo hemiapo vaikwe-rehe. Nhande katu, niporãi jajapo ha'e kwéry-rami.*

⁷ Oĩ araka'e umi ipa'ũ mygwa omboete araka'e Nhandejáry e'ỹ va'e-pe, tupã ra'anga anga ojapo va'ekwe-pe. Upéa-rehe Nhandejáry ndovy'ái. Ohai uka araka'e kwatia-rehe:

"Okaru ogwapy-vy tupã ra'anga renonde-py.

Oka'u ave upe-py. Okotyhu ave upe-py.

Ojeroky ave tupã ra'anga renonde-py."*

Ha nhande ave niporãi jajerovia ramo Nhandejáry e'ỹ va'e-rehe. Ndovy'ái arã Nhandejáry upéa jajapo ramo.

* **10:3** Êx 16.35

* **10:4** Êx 17.6; Nm 20.11

* **10:5** Nm 14.29-30

* **10:6** Nm 11.4

* **10:7** Êx 32.6

⁸ Oĩ ave araka'e gwĩ ipa'ũ mygwa teko ky'a-rupi okwa va'e. Ani ha'e-rami ereiko teĩ. Hembaliapo vai eterei-rehe omano vinte e três mil kente peteĩ áry-py. Upéixa oiko-gwi Nhandejáry ombohasa asy íxupe kwéry omano hagwã hikwái. Ani ha'e-rami ereiko teĩ.*

⁹ Oĩ ave araka'e gwĩ ipa'ũ mygwa he'i rei va'e “Nhandejáry oheja rei arã xe rembiapo vaikwe” he'i rei va'e ójehe. Ani teĩ erejapo ha'e-rami. Upéixa ojapo va'e-pe araka'e mbói oisu'u. Nhandejáry-pe ombovyte vyte-gwi omano va'ekwe hikwái. Mbói oisu'u-gwi omano.*

¹⁰ Oĩ ave araka'e gwĩ ipa'ũ mygwa Nhandejáry-pe onhe'ẽ vai gwekoha-rehe. “Ndavy'ái kóa ndive” he'i. “Kóa nĩporãĩ xe-vy” he'i. “Mba'e ambue aipota” he'i ave. “Ma'erã-gwi nome'ẽi xe-vy xe mba'erã iporãve va'e?” he'i ave. Upéixa ndovy'ái Nhandejáry remime'ẽgwe-rehe. Nhandejáry indive ndovy'ái-gwi omondo ijukaharã íxupe kwéry ohundipa hagwã. Ani erejapo teĩ ha'e kwéry-rami. Ani erenhe'ẽ vai teĩ Nhandejáry-pe nde rekoha-rehe.*

¹¹ Nhandejáry ombohasa asy va'ekwe myamyryĩ nhane ramoigwasu kwéry-pe hendive oiko va'e omoarandu hagwã. “Hembaliapo vai-rehe nipo ogwereco asy ra'e Nhandejáry” he'i hagwã ójehe ombohasa asy íxupe kwéry. Ha upéa-rehe nhane moarandu ave Nhandejáry. Kwatia-rehe ohai uka va'ekwe nhande-vy gwarã nhane renonde nhane mbo'e hagwã. Jaikwaa-ma ramo mba'éixa pa

* **10:8** Nm 25.1-18 * **10:9** Nm 21.5-6 * **10:10** Nm 16.41,49

ojohu vai nhane ramói amyrĩ kwéry, gwĩ hembia-
apo vai va'e jaikwaa-ma arã ave “Ani erejapo teĩ
upéixa” omombe'use nhande-vy. Hi'agwĩ-ma yvy
opa hagwã óra. Upéa-rehe niporãi voi jaiko upe
myamyĩ hembiaapo vai va'e kwéry-rami.

¹² Ani ere teĩ nde rekorã-rehe “Xe naxe rembiapo
vaíry va'e xe. Xe mbaraete-gwi ndajejavýi” aníke
ere teĩ. Tekotevẽ jajerure Nhandejáry-pe nhane
pytygwõ hagwã anive hagwã jajapo vai.

¹³ Nhane mbojevavyse va'e oiko nhande yke-
rehe nhane mbotavy hagwã. Enterová-pe oity
ukase. Nhandejáry ae katu onhe'ẽ-gwi ova e'ỹ
va'e, onhe'ẽ-gwi ova e'ỹ va'e voi Nhandejáry. He'i
hagwe-rami ojapo va'e voi. “Oropytygwõ-ta”
he'i nhande-vy. “Ou ramo ne mbojevavyseha
oromombaraete-ta, oromo'arandu-ta ave ereik-
waa hagwã mba'éixa pa ereiko hagwã ani hagwã
ipu'aka nde-rehe” he'i nhande-vy.*

¹⁴ Xe re'ýi kwéry Hesu reroviaha va'e ani eremo-
tupã ra'anga Nhandejáry e'ỹ va'e-pe.

¹⁵ Peẽ pekakwaa-ma nipo ra'e, pene arandu-
ma nipo ra'e. Tapejeapysaka porã katu xe nhe'ẽ-
rehe. Tapenhemongeta pende py'a-py xe nhe'ẽgwe-
rehe “Anhetegwa nhe'ẽ para'e, teko rei nhe'ẽ
para'e” peje katu peporandu-vy pende py'a-py.
Anhetegwa voi xe nhe'ẽ. Tapejeapysaka porã katu
ko xe nhe'ẽrã-rehe.

¹⁶ Hesu mano hagwe-rehe nhane mandu'a ramo
Nhandejáry renonde-py ha'e nhande rovasa-ma
ave. Jay'u jave nhane momandu'a uka Hesu
rugwykwe-rehe. Nhaimema Hesu ndive peteixa.
Mbojape nhambopóy ja'u va'erã. Ja'u jave nhane

* 10:13 2 Pe 2.9

momandu'a uka Hesu retekwe-rehe. Nhaimema Hesu ndive peteixa.*

17 Peteĩ mbojape-gwi enterove ho'u. Nhandereta reta va'e jaiko peteixa peteĩ va'e-rehe nhane mandu'a-gwi.

18 Tapene mandu'a ave Israel re'ýi judeu kwéry reko-rehe. Pa'i kwéry ohapy meme hemime'ẽrã Nhandejáry-pe. Nhandejáry omboete haty-py ohapy. Ha ohapy e'ỹ va'e ho'u pa'i kwéry. Ho'u jave imandu'a “Xe katu Nhandejáry re'ýi voi ko xe” he'i ojéupe.*

19 Kóarehe amombe'u peikwaa porãve hagwã. Tembi'u-rehe, Nhandejáry e'ỹ va'e-rehe ave amombe'u-ta peẽ-my. Tupã ra'anga oiko e'ỹ va'e voi. Jaikwaa-ma voi ha'e kwéry ndoikoiryha. Anhetegwa ave ko xe nhe'ẽ.

20 Gwĩ tupã ra'anga-rehe ojerovia va'e omoĩ rei so'o hovagwy-py. “Xe járy rovagwy-py amoĩ hemi'urã” he'i rei hese. Oiko e'ỹ va'e-rehe he'i upéa. Ha ha'e ko xe, omoĩ ramo so'o tupã ra'anga rovagwy-py, ome'ẽ upe so'o anháy kwéry-pe. Anháy réry-py omoĩ upe-py. Ani eremoirũ teĩ anháy-pe.*

21 Nhane mandu'a hagwã Hesu omano hagwe-rehe ja'u uva rykwere Nhandejáry renonde-py. “Nhande katu Nhandejáry re'ýi tee voi” ja'e nhane mandu'a-vy hese. Upéa-gwi naiporã jay'u anháy pegwarãgwe. Nhandejáry renonde-py ja'u mbojape nhane mandu'a hagwã Hesu retekwe-rehe. “Nhande katu Nhandejáry re'ýi tee” ja'e nhane

* **10:16** Mt 26.27-28; Mc 14.22-24; Lc 22.19-20 * **10:18** Lv 7.6

* **10:20** Dt 32.17

mandu'a-vy hese. Upéa-gwi naiporãi ja'u ave so'o anháy pegwarãgwe. Anháy réry-py ome'ẽ va'ekwe naiporãi ja'u nhande.

²² Hakate'ỹ voi nhande-rehe Nhandejáry. Ani erembovy'are'ỹ teĩ íxupe. Na pene mbaraeteve íxugwi. Ani erembovy'are'ỹ teĩ íxupe.*

Cristo reroviaha va'e tekotevẽ ojohayhu
(Rm 15.1-3; Fp 2.4)

²³ Nhande Hesu Cristo re'ýi tee va'e nhande. Upéa-gwi ndaipóri ikatu e'ỹ va'e nhande-vy. Heta mba'e oĩ jepe nanhane pytygwõi va'e. Ndaha'ei nhane moporã hagwã-rehe jajapo upe va'e.*

²⁴ Ani peteĩ teĩ pendejúpe gwarã mate pepena teĩ. “Mba'e tipó iporãve ambue kwéry-pe” tere ndejéupe erejapose va'e-rehe. Pejohayhu-rupi erepena ambue kwéry-rehe.

²⁵⁻²⁶ “Tupã Nhandejáry ko yvy járy voi. Upéixa-gwi entéro oiko ve'e gwive járy ave”

he'i Nhandejáry nhe'ẽ kwatia-rehe oĩ va'e. Upéixa-gwi ndoikói ikatu e'ỹ va'e jakaru hagwã. Ome'ẽ pejegwa hagwã so'o pene remi'urã. Erejogwa mboyve natekotevẽi ereporandu upe so'o-rehe. “Tupã ra'anga rovagwy-py gware tipó ko so'o? Ha'u ramo upe so'o ajéjavy para'e?” ani ereporandu nde py'a-py. He'u rei katu. Nhandejáry remimoingokwe voi upe so'o.*

²⁷ Nhandejáry-rehe ojerovia e'ỹ va'e ne renói ramo indive erekaru hagwã, iporã. Erehose ramo, tereho katu. Ne remi'urã ome'ẽ ramo he'u rei joty. Ani ereporandu ne rembi'u me'ẽ ha-pe “Ko va'e

* 10:22 Dt 32.21 * 10:23 1 Co 6.12 * 10:25-26 Sl 24.1

tipo tupã ra'anga rovagwy-py gware?” Ani upéixa ere.

²⁸⁻³⁰ Oĩ ramo imombe'uha “Ko va'e so'o tupã ra'anga rovagwy-py gware” he'i ramo, ani ere'u pono erembovy'are'y íxupe peteixa pevy'a hagwã. Jaikwaa upe so'o ikatu porã ere'u va'erã jepe ndere'u mo'ãi joty. Upe Nhandejáry-rehe ojerovia mirĩ va'e he'i ra'e “Niporãi nhande Nhandejáry-rehe jajerovia va'e ja'u ramo so'o tupã ra'anga-pe gware.” Upe so'o ndere'úi ramo “Iporã” he'i arã nde-rehe. Ha erejehohu porã ave arã. Pevy'a arã onhondive. Gwĩndovy'ái va'e he'i arã “Xe-vy iporã ha'u. Ma'erã-gwi he'i apena hagwã xe rapixa-rehe? Akaru e'y mboyve amboete Nhandejáry-pe. Atima íxupe xe remi'urã-rehe. Xe ndaikwaái ma'erã he'i xe-vy pono ha'u upe so'o” he'i arã ndory'áiry.

³¹ Ha'e-ta voi peẽ-my teko porã-rupi katu peiko. Penhopytygwõ katu. Pekarú ramo, pey'u ramo, tapeiko porã. Tembiapo porã mate pejapo penhopytygwõ-vy. Upéixa iporã ramo pende rekoha pemomba'egwasu arã Nhandejáry-pe. “Iporã voi Tupã Nhandejáry” he'i arã nde rekoha rexa va'e.

³² Judeu kwéry renonde-py judeu e'y renonde-py ave, Tupã Nhandejáry-rehe ojerovia va'e renonde-py ave tapeiko porã katu ani hagwã avave he'i nde causa-gwi “Xe ndajeroviaséi Hesu Cristo-rehe.”

³³ Xe rekoha-rami katu peẽ peiko katu. Xe aiko meme teko porã-rupi ambojerovia hagwã enterove va'e-pe Hesu-rehe. Xéjehe anho rei ndajekóiry. “Mba'e tipo iporãve ambue kwéry-pe?” ha'e xejeupe ajapose va'e-rehe. Upéa ajapo ha'e

kwéry ojerovia hagwã Hesu-rehe onheresende-vy.*

11

¹ Cristo reko-rupi aiko. Upéa-gwi iporã peiko ramo xe reko-rupi.*

Mba'eixagwa pa kunhagwe rekoha Nhandejáry-pe ojeporahéi haty-py

² Pene mandu'a meme nipo xe-rehe ra'e. Xe remimombe'u-rupi nipo peiko meme va'e ra'e. Xe mbovy'a voi upe va'e.

³ Oĩve xe nhe'ẽ amombe'uve va'erã peẽ-my. Pe-jeapysaka porã katu peikwaa porãve hagwã Hesu rehegwa nhe'ẽ. Cristo pogwy-py oiko kwimba'e. Ha kunha oiko jevy kwimba'e pogwy-py. Ha Cristo katu oiko joty Nhandejáry pogwy-py.

⁴⁻⁵ Pene mandu'a katu upéa-rehe peiko porã hagwã Nhandejáry-pe omboete ojogweroaty haty-py. Peẽ, Nhandejáry nhe'ẽ-py omombe'u va'ety, peẽ Nhandejáry-pe ombojeupi onhe'ẽ va'e ave pe-jogweroaty ramo Nhandejáry-pe pemboete hagwã tapeiko porã katu.

Niporãi voi kwimba'e inhakã rehegwa reheve oime upe-py. Upéixa oime ramo nomboete teéiry Cristo-pe. Niporãi ave kunha inhakã rehegwa e'ỹ reheve oime upe-py. Upéixa inhakã rehegwa nomondéi ramo nomboete teéiry oména-pe. On-hemoakãperõ uka va'e ramigwa omotĩ arã oména-pe.

⁶ Ha nomondeséi ramo inhakã rehegwa, peje íxupe “Eikytyĩ uka ne akã ragwe”. Ha otĩ eterei-gwi

* **10:33** 1 Co 9.19-23; Fp 2.4 * **11:1** 1 Co 4.16; Fp 3.17

noikytíséi inhakã ragwe ramo nonhemoakãperõ ukaséi ramo ave, tomonde oakã rehegwa.

⁷ Kwimba'e katu Tupã Nhandejáry omoingo va'ekwe ha'e ramigwarã. Inhe'ẽ-rupi oiko hagwã omoingo va'ekwe. Ohexa uka mba'eixagwa Nhandejáry remimoingo porã ipu'aka marangatu tee-gwi kwimba'e-pe ojapo va'ekwe. Upéixa-gwi niporãi voi oime ramo oakã rehegwa reheve Nhandejáry-pe omboete haty-py. Ha kunha katu ohexa uka mba'éixa pa Nhandejáry rembiapo porãgwe ojapo-ma ramo kwimba'e kãgwe-gwi kunha ypyrã.*

⁸ Kwimba'e ypy omoingose ramo, Nhandejáry ndojapo mo'ãi kunha-gwi kwimba'e ypyrã. Kwimba'e ypy-gwi ae jepe oipe'a va'ekwe upe kunha ypyrã.

⁹ Kwimba'e ypyrã nomoingói ave va'ekwe kunha ypy-rehe ha-py. Kunha ypyrã ae ojapo va'ekwe kwimba'e ypy-rehe ha-py.*

¹⁰ Upéa-rehe onhomboaty ramo Hesu reroviaha va'e kwéry, kunha kwéry omonde oakã rehegwa va'e. Upéa omonde jave ohexa uka arã omboete teha oména-pe. Nhandejáry rembigwái yváy pygwa va'e kwéry ave oikwaa hagwã omboete oména-pe oiko-vy.

¹¹ Hesu reko-rupi jaiko-ma ramo nhane akã-gwi rei ndikatúi jajapo. Kunha kwéry oikotevẽ kwimba'e kwéry-rehe ha kwimba'e kwéry oikotevẽ kunha kwéry-rehe ave.

¹² Yma va'ekwe Nhandejáry ojapo kunha kwimba'e kãgwe-gwi. ãy katu kwimba'e oiko

* **11:7** Gn 1.26 * **11:9** Gn 2.18-23

kunha-gwi. Ha Nhandejáry katu omoingo enterovéte.

¹³ Pene mandu'a katu Nhandejáry-pe ombojeupi ramo onhe'ẽ va'e-rehe. Kunha oakã nandi reheve ombojeupi ramo onhe'ẽ pene pa'ũ-my ndapejohu porãiry.

¹⁴ Nhane akã gwigwa rei arandu oikwaa uka kwimba'e rekoha nhande-vy. Inhakã ragwe puku rei ramo naiporãi voi nhande-vy. Otĩ arã oiko hagwã nhane pa'ũ-my.

¹⁵ Kunha ae katu, inhakã ragwe puku va'e iporã voi nhande-vy. Nhandejáry ome'ẽ íxupe omoĩ porã rei hagwã.

¹⁶ Upéa-rehe ha'ese jevy peẽ-my niporãi voi kunha oakã nandi reheve ombojeupi onhe'ẽ Nhandejáry-pe nhane pa'ũ-my.

Ha oĩ-ma ramo pene pa'ũ mygwa onhonhe'ẽ mbojevy jevyse va'e, kóa mate ha'e-ta íxupe. Opa-rupi Nhandejáry-pe omboete hagwã ojogweroaty va'e hekoha upéixa.

Mba'eixagwa pa nhane mandu'a Hesu omano hagwe-rehe?

¹⁷ Avy'are'ỹ katu pende rekoha-rehe. Pejogweroaty ramo ojeporahéi haty-py napende rekoha porãiry ra'e upe-py. Upéixa-gwi ndavy'áiry.

Jajogweroaty ramo Nhandejáry réry-py tekotevẽ nanhopytygwõ enterove oiko porãve hagwã Nhandejáry rape-rupi. Ha peẽ katu, napenhopytygwõiry ra'e. Ndapeikói nipo ra'e tape porã-rupi.

¹⁸ Pejogweroaty ramo Hesu réry-py ndapeiko porãi nipo ra'e onhondive. “Ojogweroaty ramo

Corinto pygwa kwéry Hesu reroviaha va'e ndogwerojojái onhe'ě. Ndoikói peteixa upe va'e kwéry?" Aipo pene rerakwã ahendu kuri. Haimete kuri arovia. Upéixa peiko vai nipo ra'e.

¹⁹ Oĩ va'erã pene pa'ũ-my ambue mbue ndive ndogwerojojaséi va'e. Upéixa peteixa ndapejogwerekói ramo ae ojekwaa arã voi ra'e kiva'e pa oiko tekoha porã-my.

²⁰ Pejogweroaty Nhandejáry réry-py pekaru hagwã ramo ndaha'evéi-ma Hesu Cristo omano hagwe-rehe pene mandu'a hagwã nipo ra'e. Pekarui rei hagwã nipo ra'e.

²¹ Peteĩ teĩ nipo ra'e pekaru upe-py. Onhemotenonde va'e kwéry heta voi ho'u. Nonhoha'arõiry. Hapykwéri ou va'e tembyre mate ho'u. Upéixa pekaru-gwi oĩ vyteri ivare'a va'e, oĩ jave hygwýatã va'e, oĩ ave oka'u va'e.

²² Niporãi voi upe pende rekoha. Pekaruse ramo pende róga tee-py pekaru. Anive peraha heta pene remi'urã Hesu reroviaha va'e ojogweroaty haty-py pe'u va'erã. Anive upéixa pemotĩ iporiahu va'e-pe. Ndavy'ái upe pende rekoha vaikwe-rehe. Anive teĩ upéixa pende rekoha vai pejogweroaty porahéi haty-py.

²³ Apombo'e va'ekwe mba'éixa pa jajapo-ta Hesu omano hagwe-rehe nhane mandu'a hagwã. Nhandejáry oikwaa uka va'ekwe xe-vy onhe'ě porã. Ha upe inhe'ěgwe porã-rehe apombo'e jevy va'ekwe. Áy apombo'e jevy-ta upe inhe'e porã-rehe jevy. Nhandejáry oikwaa uka va'ekwe xe-vy nhane mandu'a hagwã Hesu omano hagwe-rehe. Upe apombo'e jevy-ta. Hesu omano e'y mboyve,

inhirũgwerã omombe'u nhemi-tama jave ipyhy ukaharã-pe, a-rami ojapo Hesu. Pyhare ramo Hesu oipyhy mbojape,

²⁴ otima Nhandejáry-pe, ha upe rire ombopo mbopóy ome'ẽ-vy gwemimbo'e kwéry-pe. “Ko mbojape-rehe ha'e-ta xe rete tee va'e” he'i. “Pende-rehe ha-py anheme'ẽ va'erã ajejuka uka va'erã pene resende hagwã” he'i. “Kóa ere'u ramo ne mandu'a kena xe-rehe” he'i.

²⁵ Upéixa ave okaru rire oipyhy uva rykwere ryru. “Ko uva rykwere-rupi Tupã Nhandejáry oikwaa uka arã yvypóry-pe xe manoha rehegwa nhe'ẽ” he'i. “Kente kwéry-rehe ha-py onheresende hagwã osyry va'erã xe rugwy. Pe'u jave pene mandu'a kena xe-rehe” he'i. “Omano xe resende hagwã, peje pene mandu'a-vy xe-rehe” he'i va'ekwe Hesu gwemimbo'e kwéry-pe.*

²⁶ Ha upéixa-gwi ja'u ramo upe mbojape, upe uva rykwere ave, jahexa uka enterove-pe Hesu omanoha. Upéa tekotevẽ jajapo Hesu ou jevytaha ra'arõ-vy.*

²⁷ Upéa-gwi nhande reko porã e'ỹ reheve ja'u ramo pe mbojape pe uva rykwere ave, Nhandejáry-pe niporãi voi. Nhande reko porã e'ỹ reheve ja'u ramo upe uva rykwere mbojape ave jajuka uka rei vérami Cristo-pe. Naiporãi voi upéa.

²⁸ Upéa-rehe tanhanhemongeta nhandejéupe nhande reko ete-rehe. “Iporã tipo xe reko Nhandejáry rovagwy-py?” tanhaporandu nhandéjehe. “Aiko porã para'e terã aiko ku'a ku'a para'e Nhandejáry reko-rupi?” Upéixa ramo iporã

* **11:25** Jr 31.31-34; Êx 24.6-8 * **11:26** Mt 26.26-28; Mc 14.22-24; Lc 22.19-20

nhaporandu randu nhandejéupe ja'u hagwã.

²⁹ Ho'u rei va'e onhembohasa asy uka ojóehe. Naimandu'ái Hesu omano hagwe rehe-gwi ho'u rei. Ha upéa-rehe Nhandejáry ombohasa asy va'erã íxupe.

³⁰ Heta pene pa'ũ-my oĩ va'e ho'u rei nipo araka'e. Upéa-rehe ra'e oime heta ikangy va'e, hasy va'e ave. Ha upe va'e-rehe ave heta omano va'ekwe.

³¹ Ja'u-tama ramo mbojape nhane mandu'a hagwã Hesu mano hagwe-rehe tanhaporandu katu nhandéjehe nhande rekoha-rehe, nhane rembiapokwe-rehe. “Iporã para'e niporã para'e Nhandejáry rovagwy-py xe rekoha?” nhaporandu katu nhande py'apy-py nhandejéupe nhamboyke uka hagwã nhane rembiapo porã e'ỹkwe nhandejéhegwi “Ipy'a potĩ-ma” he'i hagwã Nhandejáry nhande-rehe. Nanhane mbohasa asyvúi-ma hagwã.

³² Ha nanhaporandúi ramo upéixa nhande py'apy pygwa-rehe nhane moingo porã jevy hagwã Nhandejáry rape-rupi, ha'e ae “Ipy'a ky'a reheve ho'u Hesu-rehe oporomomandu'aha” he'i arã nhande-rehe. Ha upéa-rehe katu nhane mbohasa asy arã nhandemboasy kwaa hagwã nhane rembiapo vaikwe-rehe ani hagwã nhande ave ko'ãgwa hekoha vai va'e hese ojerovia e'ỹ va'e ndive nhande ave jaha ombohasa asy ha-py.

³³ Upéa-rehe, xe re'ýi kwéry, Hesu reroviaha va'e kwéry, penhoha'arõ katu pe'u ramo Hesu mandu'aha rembi'u.

³⁴ Ani peju pene rygwỹatã hagwã-rami. Ivare'a va'e tokaru katu gwóga-py pono Nhandejáry pene

mbohasa asy hagwã.

Oĩve pene remiporandukwe kwatia-rehe pemoĩ va'ekwe. Āy katu namombe'u mo'ãi upe va'e-rehe. Agwahẽ ramo pende ha-py amombe'u arã peẽ-my upéa-rehe.

12

Nhe'ẽ Marangatu tee va'e remime'ẽgwe nhande-vy gwarã

(Rm 12.6-8; 1 Pe 4.10-11)

¹ “Mba'e tipo Nhe'ẽ Marangatu tee va'e ome'ẽ nhande-vy, nhande Hesu reroviaha va'e-pe?” peporandu va'ekwe kwatia-rehe. Upéa-rehe apombo'e-ta, xe re'ýi kwéry.

Peteĩ teĩ-pe ome'ẽ gwemime'ẽgwe.

² Tapene mandu'a porã peiko hagwe-rehe. Yma pejerovia e'ỹ reheve Hesu-rehe, heta tupã ra'anga-rehe pejerovia ra'e. Ta'anga rei upe va'e. Nonhe'ẽi, ojehexa uka e'ỹ va'e, hekove e'ỹ va'e. Pene mbotavy tavy voi araka'e.

³ Upéixa-gwi amombe'u-ta peẽ-my mba'eixagwa pa peikwaa-ta anhetegwa nhe'ẽ. “Hesu Tupã tee” he'i va'e anhetegwa he'i. Nhe'ẽ Marangatu tee va'e oĩ ipy'apy-py. Upéixa-gwi onhe'ẽ porã Hesu-rehe. Ha Hesu-rehe “Tomano katu” he'i va'e ndogwerekói Nhe'ẽ Marangatu tee va'e opy'apy-py. Upéixa-gwi onhe'ẽ rei rei Hesu-rehe.

⁴ Nhe'ẽ Marangatu tee va'e peteĩ anho mate. Hemime'ẽgwe nhande-vy gwarã jepe heta.

⁵ Nhande rerekwa tee va'e Tupã Nhandejáry. Ha'e omombe'u peteĩ teĩ-pe hembiaipo ambue mbuerã nhande-vy gwarã.

⁶ Heta nhane rembiaporã jajapo kwaa va'e. Peteĩ teĩ va'e-pe ae katu Nhandejáry nhane moarandu nhamba'apo hagwã hembigwairã.

⁷ Nhe'ẽ Marangatu tee va'e nhande rexakwaa rei, peteĩ teĩ va'e-pe ome'ẽ me'ẽ gwemime'ẽ. Hemime'ẽrã ome'ẽ nhande-vy nhanhopytygwõ rei hagwã.

⁸ Upéixa oĩ Nhandejáry omoarandu va'e kwéry. Arandu nhe'ẽ oiporu va'erã. Nhe'ẽ Marangatu tee va'e remime'ẽgwe-rupi arandu nhe'ẽ oiporu va'erã. Ha ambue va'e kwéry-pe oikwaa uka onhe'ẽ rei mo'ã hagwã nhande-vy oikwaa vérami voi nhande py'apóry. Nhe'ẽ Marangatu tee va'e oikwaa ukaharupi voi ha'e onhe'ẽ rei mo'ã anhetegwa voi upeva'e.

⁹ Ha ambue kwéry-pe Nhe'ẽ Marangatu tee va'e oikwaa uka ogwerovia tee hagwã Hesu-rehe. Ha ambue kwéry-pe ome'ẽ ombogwera hagwã hasy va'e-pe. Nhe'ẽ Marangatu tee va'e remime'ẽgwe-rupi ombogwera íxupe kwéry.

¹⁰ Ha ambue kwéry-pe ome'ẽ hexapyrã-rupi omba'apo hagwã. Nhe'ẽ Marangatu tee va'e remime'ẽgwe-rupi nhande-vy ikatu e'ỹ va'e hexapyrã-rupi ojapo. Ha ambue kwéry-pe Nhe'ẽ Marangatu tee va'e oikwaa uka oiko hagwã Nhandejáry nhe'ẽ mombe'uhaty ramo. Hembigwaa e'ỹgwe oikwaa uka íxupe onhe'ẽ hagwã. Ha ambue kwéry-pe omo'arandu Nhe'ẽ Marangatu tee va'e ojohu hagwã kiva'e nhe'ẽ-py po omombe'u ambue kwéry, Nhe'ẽ Marangatu tee va'e remimo'arandu tipo ambue va'e remimo'arandu tipo ojohu kwaa hagwã. Ha ambue kwéry-pe omonhe'ẽ Nhe'ẽ Marangatu

tee va'e. Upéa-gwi nhe'ẽ ambue mbue-py oiporu kwaa e'ỹ reheve onhe'ẽ. Ha ambue kwéry-pe omo'arandu Nhe'ẽ Marangatu tee va'e omombe'u jevy hagwã upe nhe'ẽ ambue. Nhe'ẽ Marangatu tee va'e remime'ẽgwe-rupi ohendu upe nhe'ẽ ambue omombe'u jevy hagwã onhe'ẽ-py. Oiporu kwaa e'ỹ reheve jepe omombe'u jevy onhe'ẽ-py.

¹¹ Nhe'ẽ Marangatu tee va'e peteĩ anho tee. Hemime'ẽgwe nhande-vy gwarã ae katu heta. Ome'ẽse-gwi ome'ẽ peteĩ teĩ-pe gwemime'ẽrã.

*Cristo reroviaha va'e kwéry ndive ha'e peteĩ oiko
(Rm 12.4-5; Ef 1.22-23; 4.15-16)*

¹² Nhande rete katu peteĩ mate, heta ae hesegwa oĩ va'e. Ha nhande rete rehegwa, heta oĩ ramo jepe ave, peteĩ anho joty oĩ hete. Upéixa ave Cristo gweroviaha kwéry ndive oiko peteĩ mante.

¹³ Oĩ-ma heta Hesu reroviaha va'e. Opaixagwa va'e ojerovia-ma hese. Oĩ judeu va'e, oĩ ave judeu e'ỹ va'e. Oĩ onhemomba'apo va'e. Oĩ ave ojejokwái e'ỹ va'e. Heta-ma voi ojerovia-ma Cristo-rehe. Ha peteĩxa nhane mongarai va'ekwe. Peteĩxa onhemoingo nhande py'apy-py Nhe'ẽ Marangatu tee va'e. Nhande reta reta-gwi ha'e nhane moingo peteĩxa mate ondive.

¹⁴ Upéixa ave nhande rete rehegwa heta oĩ. Ndaha'úi peteĩ anho mate hesegwa oĩ. Oĩ nhande po, oĩ nhande py, oĩ nhande jyva, oĩ ave nhane kwã. Upe va'e nhande rete rehegwa voi. Peteĩ teĩ nhane rembiporu nhande rete-rehe oĩ va'e.

Upéixa ave nhande, Hesu reroviaha va'e kwéry. Peteĩ teĩ nhane rembiapo jajapo. Heta voi

nhamba'apo va'e. Peteĩ réry-rupi ae nhamba'apo. Hesu réry-py mate voi jaiko peteĩxa.

¹⁵ Ha nhande rete rehegwa katu onhe'ẽ kwaa ramo ra'e onhe'ẽ rei arã mo'ã ra'e nhande rete-pe. Onhe'ẽ rei arã nhande py “Xe ndaha'úi po-gwi ndaikói tete-rehe” he'i arã mo'ã. Oiko joty nhande rete rehegwa ramo.

¹⁶ Ha nhande apysa katu onhe'ẽ rei ramo ra'e nhande rete-pe: “Xe, ndaha'úi tesa, upéa-gwi ndaikói tete rehegwa ramo” onhe'ẽ rei arã ra'e. Ha onhe'ẽ ramo jepe oiko joty nhande rete rehegwa ramo.

¹⁷ Nhande resa anho noĩry. Upéixa ramo ra'e nanhahendúi arã ra'e. Ha nhande apysa anho noĩry ave. Upéixa ramo ra'e nanhahetũ arã ra'e mba'eve. Peteĩ anho noĩry nhande rete rehegwa.

¹⁸ Yma araka'e Nhandejáry omoĩ nhande rete rehegwarã voi araka'e. Peteĩ teĩ omoĩ meme nhande rete-rehe. Gwemimbota-rupi omoĩ nhande rete rehegwarã araka'e.

¹⁹ Peteĩ ramigwa meme nomoĩ ukái Nhandejáry. Upéixa ramo ra'e nanhande retéiry arã ra'e.

²⁰ Nhande rete rehegwa heta oĩ. Heta oĩ ramo jepe peteĩ joty nhande rete.

Upéixa ave nhande. Jaiko peteĩxa Hesu-rehe jajeroivia-gwi. Peteĩ reko-rupi jaikopa.

²¹ Ndaipóri nhande rete-py oĩ rei va'e. Nhaikotevẽ entéro nhande rete rehegwa-rehe. Jaiporu íxupe kwéry. Nhande resa-rupi jahexa. Nhande po-rupi nhamba'apo. Nhande py-rehe jagwata. Onhopytygwõ nhande rete rehegwa. Upéixa ave Hesu Cristo reroviaha va'e gwive nhandopytygwõ va'erã jaiko-vy.

²² Nhandejáry katu nhane moingo va'ekwe. Nhande rete omoingo va'ekwe. Nhande rete-rehe oĩ jaiporuve va'e nhaikotevẽ tee va'e. Upéa ndoikói ramo ra'e nhamano rei arã ra'e.

²³ Nhande rete-rehe oĩ ave nhane rembihexa uka rei rei e'ỹ va'e. Upéa-rehe nhanhangareko porã. Oĩ ave nhanotĩ va'e nhanhangareko porãve va'e-rehe.

²⁴ Oĩ ave nanhanotĩry va'e iporãve nhandevy. Nanhapenáiry hese. Upéixa oiko nhandevy nhande rete. Nhandejáry katu omoingopa va'ekwe. Ha'e omomba'egwasuve upe nhanotĩ va'e-pe.

²⁵ Upéixa-gwi ndaipóri iporãve va'e ojóhugwi. Onhopytygwõ va'erã meme omoingo Nhandejáry nhande rete-rehe.

²⁶ Hasy ramo peteĩ nhande rete-rehe oĩ va'e nhahendu kwaa nhande rete-rehe. Okwera jevy ramo iporãmba nhande rete-py. Nhamboete ramo nhande rete rehegwa, nhande rete tee nhamboete ave.

²⁷ Upéixa jaiko-ma nhande, Hesu reroviaha va'e kwéry. Cristo rete ramigwa nhande. Upéixa-gwi jaiko peteĩ teĩ hete rehegwa-rami.

²⁸ Nhandejáry remimbota-rupi katu nhanhopytygwõ jaiko-vy. Oĩ va'e nhane pa'ũ-gwi oiporavo araka'e gwembigwairã. Ha'e kwéry oiko nhandevy nhande pytygwõharã. Tenonde va'e oiporavo gwemimondorã. Upe rire oiporavo onhe'ẽ-py omombe'u va'erã. Upe rire oiporavo oporombo'e va'erã onhe'ẽ omombe'u mbe'uharã. Oiporavo ave hexapyrã-rupi omba'apo va'erã. Oiporavo ave hasy va'e-pe ombogwera va'erã. Oiporavo ave oporopytygwõ va'erã. Oiporavo ave Hesu rerovi-

aha nhangarekoharã. Oiporavo ave nhe'ẽ ambue mbue-py oiporu kwaa e'ỹ reheve onhe'ẽ va'erã.*

²⁹ Ndoiporavói oime raẽ va'e-pe oiko hagwã gwemimondo ramo. Ndoiporavói ave opavave oiko hagwã onhe'ẽ mombe'uhaty ramo kente hembigwaa e'ỹgwe omombe'u hagwã. Ndoiporavói ave opavave oiko hagwã oporombo'e va'erã. Ndaha'úi enterove va'e omba'apo hexapyrã-rupi.

³⁰ Ndaha'úi enterove va'e ombogwera hasy va'e-pe hemime'ẽgwe-rupi. Ndaha'úi enterove va'e nhe'ẽ ambue oiporu kwaa e'ỹ reheve onhe'ẽ va'erã. Ndaha'úi enterove va'e gwemihendukwe nhe'ẽ ambue ohendu kwaa e'ỹ reheve va'e omombe'u jeyv onhe'ẽ-py.

³¹ Peẽ katu pejerure katu Nhandejáry-pe ome'ẽ hagwã peẽ-my gwemime'ẽrã iporãve rãve va'e. Xe ae ahexa uka-ta peẽ-my pene rekorã iporãve va'e.

13

Jajohayhu-rupi nhambovy'a Nhandejáry-pe

¹ Tajajohayhu rei katu jaiko-vy. Ndaha'úi nhane nhe'ẽ-rehe nhambovy'a Nhandejáry-pe. Jajohayhu rei-rehe ae nhambovy'a íxupe. Nhanhe'ẽ ramo opa nhe'ẽ, ko yvy pygwa ambue mbue va'e nhe'ẽ, Nhandejáry rembigwái yváy pygwa va'e nhe'ẽ ave nhanhe'ẽ ramo jajohayhu e'ỹ reheve, nanhambovy'ái arã Nhandejáry-pe. No'ã ra'e he'i arã nhane nhe'ẽ-rehe: “Mba'e ombopu rei va'e-rami voi” he'i arã ndajajohayhúi-gwi.

* 12:28 Ef 4.11

² Ndaha'úi ave nhane arandu-rehe nhambovy'a Nhandejáry-pe. Jajohayhu rei ramo ae nhambovy'a íxupe. Inhe'ẽ-py nhamombe'u jevy ramo ha'e omba'e kwaa ukaha nhande-vy, Nhandejáry reminhongatukwe jaikwaa-ma ramo, opaixagwa-rehe jaikwaa porã ramo ndajajohayhúi reheve, ndovaléi arã nhande-vy nhane arandu. Nanhambovy'ái arã Nhandejáry-pe. Hesu-rehe jajerovia tee-gwi héry-py nhambova uka yvyatygwasu-pe jajohayhu e'ỹ reheve, ndovaléi arã nhande-vy. Nanhambovy'ái arã Nhandejáry-pe.

³ Ndaha'úi ave nhane rakate'ỹ e'ỹ mba'e-rehe jaiko-vy nhambovy'a Nhandejáry-pe. Jajohayhu ramo ae nhambovy'a íxupe. Nhame'ẽmba ramo nhane mba'e iporiahu va'e pegwarã jajohayhu e'ỹ reheve, ndovaléi arã nhande-vy nhane rakate'ỹ e'ỹha. Nanhambovy'ái arã Nhandejáry-pe. Hesu Cristo-rehe jajerovia-gwi kente kwéry nhane mbohasa asy ete ramo jepe, nhande rete rapy ramo jepe jajohayhu e'ỹ reheve, ndovaléi joty arã nhande-vy upéixa jahasa asy ramo. Nanhambovy'ái arã Nhandejáry-pe upéa-rupi. Jajohayhu ramo ae nhambovy'a va'erã íxupe.

⁴ Jajohayhu ramo jaiporiahuvereko rei nhande rapixa-pe, nhande py'a porã íxupe. Jajohayhu ramo nhanhoha'arõ kwaa. Nhande py'a porã nhande rapixa ndive. Nanhane a'e e'ỹiry nhande rapixa rembiapo porã-rehe. Nanhanhemomba'egwasúiry. Nanhanhemboete reíry.

⁵ Jajohayhu ramo ndajaiko hatã hatãiry. Nanhane rakate'ỹ e'ỹ rei mba'eve-rehe nhane mba'erã

nhande-vy gwarã mate ndajahekáiry. Nhande rapixa reko porãrã-rehe ave nhane mandu'a. Nhande rova asy kwaáiry nhande rapixa ndive. Nanhane mandu'ái tembiapo porã e'ÿgwe-rehe nharoyrõ-vy.

⁶ Nhande py'a rory ae ojóehe. Anhetegwa-rehe mate nhambovy'a. Nhande rapixa rekoha porã e'ÿ-rehe nhane mbovy'are'ÿ, nhane mboasy.

⁷ Jajohayhu ramo nhaha'arõ joty. Nhane mbovy'a e'ÿ va'e ndive jajogwereko kirirĩ joty. Nhande py'agwapy reheve nhaha'arõ Nhandejáry rembiapo porãrã nhande-vy gwarã-rehe. “Nhandejáry ipokatu va'e voi nhande rexakwaa nhane poriahuvereko ave” ja'e meme nhande py'apy-py nhaha'arõ-vy.*

⁸ Mborayhu opa e'ÿ va'e. Oiko-ma ramo Nhandejáry nhande ruvixa, yváy-py nhaime-ma ramo avave nomombe'uvéi va'erã inhe'ẽ-py ha'e omba'e kwaa ukaha nhande-vy, avave nonhe'ẽvéi va'erã nhe'ẽ oiporu kwaa e'ÿ reheve. Ko'a-py arandu ndoiporuvéi va'erã ave.

⁹ Jaikwaapa va'erã. ãy ndajaikwaapái voi mba'eve-rehe. Nhandejáry nhe'ẽ-py nhamombe'u hagwã mba'e ha'e oikwaa uka nhande-vy ndajaikwaapáiry.

¹⁰ Oiko ramo Nhandejáry nhande ruvixa, nhagwahẽ ramo ae henda-py jaikwaapa va'erã opamba'e, enterove va'e-rehe ave. Ndaiporivéi-ma va'erã oikwaa ku'a ku'a va'e. Ndaipóri va'erã oikwaa e'ÿ va'e mba'eve-rehe. Jaikwaapa va'erã.

¹¹ Yma xe mitã ramo, mitãixa aiko va'ekwe,

* 13:7 Gl 5.22

mitãixa anhe'ẽ va'ekwe. Xe py'apy-py anhemongeta ramo, mitãixa ave aiko. Opáixa aiko va'ekwe xe mitã ramo. ãy ae katu akakwaapa-ma. Ndaiko mo'ãvéi-ma mitã reko-rami.

¹² Ha upéixa ave ko yvy-py jaiko ramo jaikwaa mirĩ mirĩ Nhandejáry rekoha. Espéko tuja-py jahexaha-rami nhande rova ko'ãy nhane arandu Nhandejáry-rehe. Ndajaikwaa porãi. Ha'e ae oikwaapa nhande rehegwa. Jaiko ramo indive, yváy-py nhaimo ramo jajohexa va'erã, jaikwaapa va'erã ave hesegwa ave. Ha'e nhande kwaaháixa jaikwaa arã íxupe.

¹³ Ha ko'ánga mbohapy jajapo va'e opa e'ỹ reheve ovale va'erã nhande-vy. Hesu-rehe jajerovia, nhaha'arõ Nhandejáry-pe he'i hagwera-rami ojaopopa hagwã, jajohayhu rei ave jaiko-vy. Upe mbohapy jajapo va'e-rehe Nhandejáry ovy'ama voi oiko-vy. Ha jajohayhu rei ramo nhambovy'ave arã Nhandejáry-pe.

14

Mba'éixa pa jaiporu va'erã Nhe'ẽ Marangatu tee va'e remime'ẽgwe

¹ Tapejohayhu katu peiko-vy. Pejerure katu Nhandejáry-pe ome'ẽ hagwã peẽ-my Nhe'ẽ Marangatu tee va'e hemime'ẽrã iporãve rãve va'e. No'ã-rami pejerure íxupe: “Eme'ẽ xe-vy ne remime'ẽrã nde re'ýi pegwarã. Aipota eterei ne nhe'ẽ-py amombe'u jevy nde eremba'e kwaa uka xe-vy.”

² Oiporu kwaa e'ỹ va'e onhe'ẽ va'e onhomongeta Nhandejáry ndive mante. Nonhe'ẽi ko yvy

rehegwa ndive. Nohendu kwaái inhe'ẽ. Nhe'ẽ Marangatu tee va'e reko-rupi onhe'ẽ oiporu kwaa e'ỹ va'e. Anhetegwa he'i. Hapixa kwéry ae nohendu kwaáiry inhe'ẽ.

³ Nhandejáry nhe'ẽ-py omombe'u va'e ae katu onhe'ẽ enterovéa ohendu hagwã. Nhane pytygwõ jaroviave hagwã Hesu-pe, nhande reko porãrã omombe'u nhande-vy, nhane mbopy'agwapy Hesu rape-rupi jaiko porã hagwã.

⁴ Ha upe oiporu kwaa e'ỹ va'e onhe'ẽ va'e ae onhepytygwõ ojéupe. Nhandejáry nhe'ẽ-py omombe'u va'e ae oipytygwõ Hesu reroviaha kwéry-pe.

⁵ Nhandejáry tane mbopu'aka erenhe'ẽ hagwã ereiporu kwaa e'ỹ va'e. Upéixa erenhe'ẽ ramo xe mbovy'a arã. Nhandejáry tane mbopu'aka ave eremombe'u mbe'u hagwã inhe'ẽ. Upéa eremombe'u ramo avy'ave arã. Oiporu kwaa e'ỹ va'e onhe'ẽ nhe'ẽ va'e ojapo porã. Nhandejáry rembiapo-rupi onhe'ẽ. Nhandejáry nhe'ẽ-py omombe'u va'e ha'e oikwaa uka va'e ojapo porãve íxugwi henduha-pe oipytygwõ-gwi. Ha ndaipóri ramo imombe'u jevyha hendu háry nhe'ẽ-py noipytygwõi arã Hesu reroviaha kwéry-pe upe oiporu kwaa e'ỹ nhe'ẽ-py onhe'ẽ va'e.

⁶ Agwahẽ-tama upe-py, xe re'ýi kwéry. Agwahẽ rire anhemonhe'ẽ ramo ereiporu kwaa e'ỹ nhe'ẽ-py napopytygwõi arã. Napehendu kwaáigwi napopytygwõi arã. Jaiporu kwaa nhe'ẽ-py ae amombe'u ramo Nhandejáry rehegwa nhe'ẽ peemy apopytygwõ arã. Nhandejáry nhe'ẽ jaikwaa e'ỹ va'ekwe ha'e oikwaa uka xe-vy amombe'u

jevy ramo peẽ-my apopytygwõ ave arã. Arandu nhe'ẽ amombe'u ramo peẽ-my apopytygwõ ave arã. Nhandejáry nhe'ẽ-py amombe'u ramo peẽ-my apopytygwõ ave arã. Anhe'ẽ ramo ae jaiporu kwaa e'ỹ va'e xejéupe mate anhepytygwõ arã.

⁷ Nhande rekove va'e nhanhe'ẽ voi. Nhambopu va'e kwéry hekove e'ỹ va'e ipu ave. Upéixa mimby onhe'ẽ, harpa ipu ave. Nombopu kwaái va'e ae ombopu rei ramo niporãi arã nhande-vy. Nanhahendu kwaái arã.

⁸ Ha upéixa ave capitão rembigwái nomonhe'ẽ porãi ramo gwemimbygwasu, soldado kwéry nohendu kwaái va'erã. Nohendu kwaái-gwi ndoikwaái arã ave onhorairõ hagwã óra.

⁹ Upéixa ave pende kwéry. Erenhe'ẽ ramo ereiporu kwaa e'ỹ va'e avave nohendu kwaái arã. Nhandejáry mate ohendu kwaa va'erã. A pygwa erenhe'ẽ e'ỹ va'e-rami oiko va'erã ne renduha kwéry.

¹⁰ Oĩ heta eta nhe'ẽ ko yvy pygwa onhe'ẽ va'e. Nhe'ẽ ambue mbue kente kwéry oiporu. Upe nhe'ẽ oiporu va'e ohendu kwaa ave onhe'ẽ.

¹¹ Ha oiporu e'ỹ va'e nohendu kwaái. Nnahendu ramo nhe'ẽ ambue, nanhahendu kwaái voi. “Nhande re'ýi e'ỹ nipo ra'e” ja'e ojóehe. “Nanhahendu kwaái ete inhe'ẽ” ja'e ojóehe.

¹² Ha peẽ katu, aikwaa-ma ra'e pende rekoha. Pejerure rure ra'e peiko-vy Nhandejáry-pe Nhe'ẽ Marangatu tee va'e remime'ẽrã peipota eterei-gwi ra'e. Upéa-rehe ha'e-ta peẽ-my, tapejerure katu hemime'ẽrã iporãve va'e ome'ẽ hagwã peẽ-my peipytygwõ porã hagwã Hesu reroviaha va'e kwéry-pe.

13 Upéixa ave nde, nhe'ẽ ereiporu kwaa e'ỹ erenhe'ẽ va'e, ejerure katu Nhandejáry-pe eremombe'u jevy hagwã upe ne nhe'ẽgwe ne renduha nhe'ẽ-py ave eremombe'u hagwã.

14 Xe ambojeupi upi xe nhe'ẽ Nhandejáry-pe. Aiporu kwaa e'ỹ nhe'ẽ-py ambojeupi jave xe nhe'ẽ xe py'apy-py mate aikwaa Nhandejáry ndive anhomongetaha, xe arandu reheve nanhe'ẽiry. Ndaikwaái xe upe anhe'ẽ va'e.

15 “Mbava'e tipo ajapo-ta upéixa ramo?” aporandu xejéupe. Tanhomongeta Nhandejáry ndive xe py'apy ete anho reheve, tanhomongeta ave xe arandu reheve ave. Taporahéi Nhandejáry-pe. Xe py'apy ete anho reheve taporahéi íxupe nhe'ẽ aiporu kwaa e'ỹ reheve. Taporahéi ave íxupe xe arandu reheve ave nhe'ẽ aiporu kwaa reheve.

16 Eremomba'egwasu ramo Nhandejáry-pe nde py'apy ete reheve nhe'ẽ ereiporu kwaa e'ỹ reheve erenhe'ẽ ramo nohendu kwaái va'e nomoĩ porã peteĩ kwaái va'erã onhe'ẽ ne nhe'ẽ ndive. No'ã-rami ndikatúi arã he'i: “Upéixa voi xe ave atimase ave nde-vy oromomba'egwasu hagwã” nde'íry va'erã Nhandejáry-pe. Nohendu kwaái-gwi nomopeteĩry onhe'ẽ ne ndive.

17 Nhe'ẽ ereiporu kwaa e'ỹ-py erenhe'ẽ ramo eremomba'egwasu porã Nhandejáry-pe. Nde rapixa-pe ae nderepytygwõiry, ne ndive ojogweroaty va'e kwéry-pe nderepytygwõi arã. Nohendu kwaáiry upe va'e nhe'ẽ-gwi ne ndive nomomba'egwasu joái arã Nhandejáry-pe.

18 Xe katu aiporu kwaa e'ỹ va'e-py anhe'ẽ nhe'ẽ voi. Hetave tave pendéhegwi anhe'ẽ upéixa. Upéa-rehe atima porã Nhandejáry-pe.

¹⁹ Upéixa anhe'ẽ ramo jepe Hesu reroviaha va'e kwéry ojeporahéi haty-py ohendu kwaa nhe'ẽ aiporuse joty amombe'u hagwã íxupe Nhandejáry nhe'ẽ. Anhe'ẽ mbuku ramo aiporu kwaa e'ỹ va'e nhe'ẽ-py nohendu kwaái arã xe nhe'ẽ. Iporãve anhe'ẽ mixĩve ohendu kwaa nhe'ẽ-py oikwaa porã hagwã xe remimombe'ukwe.

²⁰ Xe re'ýi kwéry, ani peiko mitã reko-rami penhemongeta ramo pende py'apy-py. Pekakwaapama. Pene arandupa-ma. Arandu porã-rupi peiko katu. Hembiaipo vai ndojapo kwaái mitã-rami, peẽ ave, ani erejapo vai kwaa teĩ. Pejapo porã kwaa ae katu.

²¹ Yma omoĩ araka'e Nhandejáry nhe'ẽ kwatia-rehe judeu kwéry rehegwa.

“Amombe'u-ta ko tetã mygwa-pe, he'i Nhandejáry. He'ýi e'ỹ va'e ave ambou-ta omombe'u hagwã íxupe kwéry. Nhe'ẽ ambue-py omombe'u-ta. Ha nohendu mo'ãi va'erã nohenduséi-gwi. Na xe renduséiry ha'e kwéry, he'i Nhandejáry.”*

²² Upéixa-gwi nhanhe'ẽ ramo jaiporu kwaa e'ỹ nhe'ẽ-py heroviaha e'ỹ va'e oikwaa hagwã Nhandejáry pu'aka-rupi nhanhe'ẽ. Ndaha'úi ohendu hagwã nhane nhe'ẽ Hesu reroviaha va'e. Nhamombe'u ramo ae Nhandejáry nhe'ẽ-py ha'e omba'e kwaa ukaha nhande-vy, heroviaha kwéry oikwaa porãve hagwã joty nhamombe'u upéa. Ndaha'úi heroviaha e'ỹ va'e pegwarã.

²³ Tapene mandu'a porã kena Hesu reroviaha kwéry ojogweroaty ramo-rehe. Penhe'ẽmba joa ramo peiporu kwaa e'ỹ va'e ambue mbue-py,

* 14:21 Is 28.11-12

mbava'e tipo he'i arã pende-rehe umi upeixagwa nohendukwáai va'e? Umi Hesu-rehe ojerovia va'e, umi Hesu-rehe ndojeroviái va'e? Mbava'e tipo he'i va'erã pende-rehe? “Itavy nipo ra'e” he'i va'erã para'e pende-rehe.

²⁴⁻²⁵ Ha Nhandejáry nhe'ẽ-py peteĩ teĩ omombe'u ramo mba'e ha'e oikwaa uka íxupe, ou ramo nhe'ẽ ambue-rehe ndoikwaái va'e, umi Hesu-rehe ojerovia va'e, umi Hesu-rehe ndojeroviái va'e, ohendu kwaa arã pene remimombe'u. Ipy'a etepy onhemi oĩ va'e gwive Nhandejáry ombojekwaa arã para'e íxupe. “Xe py'apy pygwa oikwaapa nipo Nhandejáry ra'e. Ne'írã aikwaa porã hesegwa nhe'ẽ” he'i va'erã para'e pene rendu-vy. Upe he'i-vy onhesũ arã para'e omomba'egwasu hagwã Nhandejáry-pe “Nhandejáry oiko nipo ko pene pa'ũ-my ra'e” he'i arã para'e ojogweroaty va'e kwéry-pe.

Mba'éixa pa jaiko jajogweroaty ramo Nhandejáry réry-py

²⁶ Amombe'u-ta peẽ-my, xe re'yí kwéry, mba'éixa peiko hagwã pejogweroaty ramo Nhandejáry réry-py. Tapenhopytygwõ kena peiko porãve hagwã Nhandejáry reko-rupi. Oĩ va'erã porahéi ogwereco va'e oporahéi va'erã omboete hagwã Nhandejáry-pe. Oĩ va'erã ombo'e va'e, oĩ va'erã mba'e Nhandejáry oikwaa uka íxupe, gwembigwaa e'ỹgwe omombe'u va'e. Oĩ va'erã oiporu kwaa e'ỹ reheve onhe'ẽ va'e. Oĩ va'erã omombe'u kwaa va'e upe oiporu kwaa e'ỹ va'e nhe'ẽ-py pehendu hagwe omombe'u jevy va'erã.

Upéixa pejogweroaty ramo penhopytygwõ kena peiko-vy.

²⁷⁻²⁸ Oĩ ramo oiporu kwaa e'ỹ va'e nhe'ẽ-py onhe'ẽse va'e, tonhe'ẽ mokõi mate, terã mbohapy. Peteĩ teĩ tonhe'ẽ. Ha peteĩ onhe'ẽ rire peha'arõ omombe'u kwaa va'e omombe'u jevy hagwã upéa nhe'ẽ. Omombe'u rire ae tonhe'ẽ ambue va'e oiporu kwaa e'ỹ va'e nhe'ẽ-py. Ha ndaipóri ramo omombe'u kwaa va'e, nde, erenhe'ẽse va'e ekirirĩ eiko-vy pejogweroaty haty-py. Nde py'apy-py mate erenhe'ẽ, Nhandejáry ndive mate erenhe'ẽ upe nhe'ẽ ambue-py.

²⁹ Oĩ ramo mba'e Nhandejáry oikwaa uka íxupe omombe'use va'e, tomombe'u mokõi va'e mate, terã mbohapy. Peteĩ teĩ tonhe'ẽ. Omombe'u jave tapejeapysaka porã tapeporandu randu pende py'apy-py hemimombe'ukwe-rehe: “Anhetegwa para'e terã nainhetegwái para'e” peporandu pehendu jave. Tapejeapysaka porã anhetegwa nhe'ẽ-rehe mate perovia hagwã.

³⁰ Nhandejáry oikwaa uka ramo onhe'ẽ ambue va'e-pe tokirirĩ henonde va'e gwapixa omombe'u hagwã.

³¹ Heta va'e-pe Nhandejáry oikwaa uka va'erã onhe'ẽ-py omombe'u hagwã. Upéixa ramo peteĩ teĩ tomombe'u enterove ohendu hagwã. Upéixa penhopytygwõ va'erã penhomokyre'ỹ va'erã peikwaa porãve hagwã Nhandejáry rehegwa nhe'ẽ.

³² Nhandejáry nhe'ẽ-py omombe'u va'ety oha'arõ kwaa va'e. Onhe'ẽse ramo onhe'ẽ, nonhe'ẽséi ramo, nonhe'ẽi ave. Oha'arõ kwaa.

³³ Nhandejáry nhane renói jaiko porã hagwã. Héry-py jajogweroaty ramo upéixa oipota ave.

Ndaha'úi jajogweroaty nhanhe'ẽmba rei hagwã héry-py. Jaiko porã hagwã nhane renói va'ekwe.

³⁴ Hesu reroviaha va'e ojogweroaty ramo tokirirĩ katu kunha kwéry. Ani penhe'ẽmba rei teĩ. Opa tetã-rupi oiko upéixa. Upéixa voi ave Moisés amyri remimombe'ukwe judeu kwéry rekoharã. Niporã kunha onhemonhe'ẽ ojogweroaty haty-py.

³⁵ Oikwaase va'e toporandu oména-pe. Gwóga-py ae oporandu íxupe. Niporã oporandu ojogweroaty ha-py ijayvu hagwã.

³⁶ Ndapevy'ái para'e ko xe remimombe'ukwe-rehe. Ndaha'úi pendehegwigwa oiko Nhandejáry nhe'ẽ. Ixugwigwa voi oiko. Ndaha'úi ave peẽ-my gwarã mate omombe'u uka onhe'ẽ. Opa-rupi oiko va'e kwéry pegwarã ave Nhandejáry nhe'ẽ.

³⁷ Oĩ ramo hi'arandu porã va'e, Nhe'ẽ Marangatu tee va'e nhe'ẽ-rupi oiko meme va'e pene pa'ũ-my no'ã-rami he'i arã xe-rehe: “Nhandejáry nhe'ẽ tee voi omombe'u Paulo. Nhandejáry réry-py voi ohai araka'e ko kwatia jaiko hagwã Nhandejáry remimbota-rupi” he'i arã xe-rehe. Oĩ ave Nhandejáry nhe'ẽ-py omombe'u va'ety upe-py upéixa ave he'i arã xe-rehe, ko kwatia-rehe ave.

³⁸ Oĩ ramo gwĩ a-rami he'i va'e “Xe-vy niporã upe Paulo nhe'ẽ. Ndaha'úi para'e Nhandejáry nhe'ẽ tee” upéixa he'i ramo xe nhe'ẽ-rehe ani teĩ pejerovia hese. Ani ave pepena teĩ hese.

³⁹ Xe re'úi kwéry, Hesu reroviaha va'e kwéry, tapejerure katu Nhandejáry-pe hemime'ẽrã peẽ-my gwarã-rehe pemombe'u hagwã inhe'ẽ-py mba'e

ha'e oikwaa uka peẽ-my. Ha ani teĩ peje avave-pe pejoko-vy “Ani erenhe'ẽ ereiporu kwaa e'ỹ va'e nhe'ẽ-py”. Upéixa ani teĩ peje ojóupe.

⁴⁰ Pejogweroaty ramo Nhandejáry réry-py, peiko porã heko-rupi. Ani teĩ pende ayvu rei rei upe-py.

15

Cristo oikove jevy va'ekwe

¹⁻² Tapene mandu'a katu, xe re'ýi kwéry, Hesu reroviaha va'e, Hesu Cristo rehegwa nhe'ẽ porã amombe'u va'ekwe-rehe. Pehendu-ma va'ekwe, pejerovia-ma Hesu-rehe. Pene mbopy'a potĩ-ma araka'e. Hesu Cristo rehegwa nhe'ẽ peroviamagwi omboyke-ma pendéhegwi pene rembiapo vaikwe Nhandejáry. Pejerovia rei ramo napene resendéi arã araka'e. ãy peve ndapeikói arã ra'e inhe'ẽ-py.

³ Ko nhe'ẽ Nhandejáry omombe'u va'ekwe xe-vy, amombe'u jevy va'ekwe peẽ-my ha ãy katu amombe'u jevy-ta peẽ-my. Amombe'u ranhe-ma va'ekwe Cristo rehegwa nhe'ẽ porã. Ha'e omano va'ekwe omboyke hagwã nhandéhegwi nhane rembiapo vaikwe. Yma araka'e Nhandejáry omotenonde Hesu rehegwa nhe'ẽ kwatia-rehe oĩ va'e. Omombe'u hagwéixa Hesu omano.*

⁴ Omano rire omoĩ itakwa-py hetekwe. Itagwi ojo'o va'ekwe-py omoĩ rire hetekwe omboty itakwa rokẽ. Upéi mokõi pyhare rire omopu'ã jevy íxupe Nhandejáry omoingove jevy íxupe. Tenonderupi inhe'ẽ kwatia-rehe oĩ va'e oiko hagwã omoingove jevy íxupe Nhandejáry.*

* 15:3 Is 53.5-12 * 15:4 Sl 16.8-10; Os 6.2

⁵ Ha oikove jevy-ma ramo ojehexa uka jevy Pedro-pe. Upe rire ojehexa uka jevy doze gwemimondo kwéry-pe.

⁶ Upe rire katu ojehexa uka jevy gweroviaha va'e kwéry-pe. Quinhentos onhomboaty jave ojehexa uka jevy íxupe kwéry. ãy peve heta vyteri oĩ hexahare. Ha heta ave hexahare omano-ma va'e ave.

⁷ Ha upe quinhentos-pe ojehexa uka jevy rire, ojehexa uka jevy Tiago-pe. Upéi gwemimondo kwéry onhomboaty-ma jave ojehexa uka jevy íxupe kwéry.

⁸ Ha ipaha ete-py ojehexa uka jevy xe-vy ave. Are oikove jevy rire ojehexa uka jevy xe-vy. Upéa-gwi mitã ohasa hi'áry oiko hagwã va'e-rami xe anhembopyahu.

⁹ Upéixa-gwi ave Hesu remimondo ambue kwéry imba'egwasuve voi xéhegwi. Yma va'ekwe xe areko asy asy Hesu Nhandejáry reroviaha va'e kwéry-pe. Upéa-rehe ãy peve apyta atĩ. “Xe ave Hesu remimondo va'e” ha'e ramo xe mandu'a jevy xe rekokwe-rehe ha xe motĩ jevy.

¹⁰ Nhandejáry ae xe poriahuvereko ha xe rexakwaa rei-ma. Héry-py xe aiko Hesu remimondo ramo. Ha ndareíry xe poriahuvereko Nhandejáry. Hemimondo tee voi ko xe. Amba'apo hetave tave enterovéa-gwi. Hemimondo va'e ambue kwéry-gwi amba'apove xe. Ndaha'éiry xe ae rei xejéhegwi xe mbaraete amba'apo-vy. Cristo xe mombaete xe momba'apo hagwã. Upéixa-gwi xe rapixa kwéry-gwi xe amba'apove.

¹¹ Hesu Cristo rehegwa nhe'ẽ porã mate amombe'u mbe'u peẽ-my va'ekwe. Hesu

remimondo va'e kwéry ave hesegwa nhe'ẽ mate omombe'u araka'e ave peẽ-my. Upéixa voi ore, Hesu remimondo va'e kwéry hesegwa nhe'ẽ tee mate oromombe'u. Ha peẽ katu Hesu-rehe pejerovia araka'e. Ore remimombe'u-rupi pejerovia hese.

Cristo oikove jevy-gwi kente kwéry oikove jevy ave va'erã

¹² “Cristo omano ete rire Nhandejáry omoingove jevy íxupe” oro'e meme oromombe'u-vy. Upe oro'e jave oĩ umi pene pa'ũ mygwa outro nhe'ẽ omombe'u rei. He'i “Ndoikove jevýi omano hagwe rire” he'i rei. Anhetegwa e'ỹ omombe'u peẽ-my.

¹³⁻¹⁵ Tapene mandu'a porã katu. “Omano va'ekwe ndoikove jevýi” peje rei ramo “Ndoikove jevýi nipo ra'e Hesu” peje va'erã mo'ã Hesu-rehe. Ha pemombe'u joavy avypa hesegwa nhe'ẽ. Hesu Cristo ko oikove jevy-ma voi katu. Pende tavy-ma voi. Peje ramo ra'e “Ndoikove jevýi nipo ra'e Hesu” pende tavy voi. “Nhandejáry omoingove jevy-ma Cristo-pe” oromombe'u meme katu peẽ-my. Omano va'ekwe oikove jevy e'ỹ ramo ra'e, Cristo ndoikove jevýi-ma va'ekwe ra'e. Upéixa ramo ra'e Nhandejáry nomoingove jevýi-ma va'ekwe íxupe ra'e. Ha ore remimombe'u Cristo rehegwa nhe'ẽ anhetegwa e'ỹ ra'e. Nhandejáry-rehe oro'e rei rei ra'e ore apu ra'e hese. Ore ko ndore apúi va'e voi. Anhetegwa nhe'ẽ voi oromombe'u peẽ-my Hesu rehegwa nhe'ẽ. Nhandejáry ko omoingove jevy joty-ma íxupe. Anhetegwa voi upéa.

16-18 Omano va'ekwe ndoikove jevýi ramo ra'e Cristo ave ndoikove jevýi va'ekwe ave ra'e. Ha ha'e-ta peẽ-my Cristo ndoikove jevýi ramo ra'e pejerovia rei araka'e Hesu-rehe ra'e. Peiko vyteri ra'e pene rembiapo vai reheve, pende py'a ky'a vyteri ra'e peiko-vy. Ha upe Hesu reroviaha kwéry omano araka'e va'e onhehundipa-ma ave ra'e.

19 Ko yvy-py mate ovale ramo ra'e nhande-vy Hesu-rehe jajeroviaha, javy'are'ỹve va'erã ra'e enterovéa-gwi. Ndoikove jevýi ramo ra'e Cristo, nhamano ramo oikove jevy e'ỹ-gwi ra'e, nanhande poriahuverekói arã voi ra'e Cristo. Upéixa ramo ra'e ko yvy-py mate javy'a arã jaiko-vy ra'e. Nhande tavy tee-ma arã ra'e jaiko-vy. Nhande vy'are'ỹ eterei-gwi ra'e avave nanhande poriahuvereko kwaái arã ra'e.

20 Oikove jevy-ma joty Hesu. Anhetegwa voi hesegwa nhe'ẽ. Nhandejáry omoingove jevy va'ekwe íxupe. Nhane renonde va'e voi oiko-ma Hesu Cristo. Nhandejáry omoingove jevy va'ekwe íxupe. Ha upéa-rehe oikwaa uka nhande rekorã nhande-vy. Hesu reroviaha va'e omano va'ekwe omoingove jevy-ta ave Nhandejáry.*

21 Enterove ko yvy pygwa omano-ta peteĩ kwimba'e rembiapo vaikwe-rupi. Upéixa ave enterove oikove jevy-ta peteĩ kwimba'e rembiapo porãkwe-rupi.

22 Nhande ko yvy arigwa myamyrĩ Adão remi-arirõre kwéry voi nhande. Upéa-gwi ha'éixa nhamano jevy va'erã. Upéixa ave Cristo-rami jaikove jevy va'erã. Hese jajerovia-gwi nhane moingove jevy-ta Nhandejáry.

* 15:20 2 Co 4.14

²³ Peteĩ teĩ omoingove jevy-ta Nhandejáry ipy'a potĩ va'e kwéry-pe. Tenonde-rupi omoingove va'ekwe Hesu Cristo-pe. Hesu ogwejy jevy ou-vy ramo omoingove jevy-ta gweroviaha kwéry-pe.

²⁴⁻²⁵ Upéi katu Hesu-rehe ndaija'éi va'ekwe mbaraetekwe Nhandejáry oipe'apa jevy-ta íxugwi kwéry. Ndaipu'akavéi-ma va'erã teko vai rehegwa járy, pytũmbóry járy ave, yvy arigwa járy ave, áry járy ave, ko mundo járy ave, mburuvixa kwéry ave. Ndaipu'akavéi-ma upéixa ramo ha'e kwéry. Mba'eve-rehe ndaipu'akavéi-ma va'erã hikwái. Oimbaraetepe'apa-ma va'erã íxugwi kwéry. Avave ndoikovéi-ma va'erã ipogwy-py. Hesu nhe'ẽ-py mate oiko va'erã hikwái. Ha upéi katu Hesu omoĩ mbaete va'erã Nhandejáry pogwy-py. Mburuvixa tee ramo-ma oiko va'erã Nhandejáry. “Nde ae Tupã Nhandejáry tee” enterove he'i va'erã íxupe. “Ne nhe'ẽ-rupi mate oroiko-ta” he'i va'erã ave íxupe. Ha upe mboyve Nhandejáry omoĩ ranhe va'erã opaixagwa Hesu pogwy-py, ipu'aka-rupi omanda hagwã hese kwéry. Hese ija'e'ỹ va'ekwe gwive jepe, íxupe ohayhu e'ỹ va'ekwe jepe ipogwy-py joty oiko va'erã. Inhe'ẽ-py joty voi oiko va'erã.*

²⁶ Ha nhande katu, yvy arigwa kwéry jakyhyje hyje jaiko-vy nhemano-gwi. Nhande jukaharã-gwi jakyhyje voi. Nhandejáry mburuvixa tee ramo oĩ ramo opa-tama nhandéhegwi nhemano. Hesu oiko ramo mburuvixa ramo avave nomano mo'ãvéi-ma va'erã.

²⁷ Upéa-rehe Nhandejáry nhe'ẽ kwatia-rehe oĩ va'e he'i:

* 15:24-25 Sl 110.1

“Hesu pogwy-py Nhandejáry omoĩ-ma opaixagwa ko yvy pygwa, yváy pygwa, yvy arigwa ave, pytúgwy pygwa járy gwive opyta Hesu pogwy-py. Nhandejáry oipe'a-ta ipu'akakwe íxugwi kwéry enterove oiko hagwã Hesu nhe'ẽ-py”*

he'i Nhandejáry nhe'ẽ kwatia-rehe. Tupã Nhandejáry ae katu nonhemoingói arã Hesu pogwy-py. ²⁸ Tupã Nhandejáry omoingo-ma rire enterove Hesu pogwy-py, Hesu nhe'ẽ-py oiko-ma rire enterovéa, Hesu onhemoingo jevy va'erã Tupã Nhandejáry pogwy-py. Tupã Nhandejáry omoĩ ranhe-ta enterove Hesu pogwy-py. Upe rire Hesu he'i arã gwu-pe “Xe aiko-ta nde pogwy-py. Eremoĩ-ma enterove xe pogwy-py. Ha xe katu anhemoĩ jevy nde pogwy-py”. Upe-ma ramo Tupã Nhandejáry oiko va'erã mburuvixa ete ramo. Inhe'ẽ tee-rupi ipu'aka tee-rupi oiko va'erã enterove. Tupã Nhandejáry tee mburuvixama va'erã. Opa e'ỹ va'erã Tupã Nhandejáry mburuvixa teha.

²⁹ Gwĩ pene pa'ũ mygwa onhemongarai uka gwe'ýi omano va'ekwe rekovia. Upe jave oĩ ave pene pa'ũ-my “Omano va'ekwe nomoingove mo'ãi Nhandejáry” he'i rei va'e. Ma'erã napembojojáiry pende reko pene nhe'ẽ-rehe? Ndoikove jevýi ramo ra'e omano va'ekwe onhemongarai uka rei arã araka'e omano va'ekwe rekovia.

³⁰⁻³¹ Ha ore katu, orohasa asy meme katu. “Hesu oikove jevy-ma” oromombe'u-gwi ore mbohasa asy hikwái. Ndoikove jevýi ramo ra'e

* 15:27 Sl 8.6

omano va'ekwe, ahasa asy rei arã ra'e aiko-vy. Omano va'ekwe omoingove jevy joty Nhan-dejáry. Upéixa-gwi ndahasa asy reíry aiko-vy. Cada ko'ẽ ko'ẽ xe mbohasa asy. “Xe juka-tama” ha'e jave xe py'agwapy-ma, avy'a vyteri. Xe re'ýi kwéry, Hesu reroviaha va'e, pejerovia-gwi xe remimombe'ukwe-rehe xe mandu'a ramo pende-rehe xe avy'a voi. Peteixa jajerovia Nhandejáry Hesu Cristo-rehe upéa xe mbovy'a joty ahasa asy jave.

³² Ha ko'a-py ave Éfeso tetã-my haimete-ma xe juka va'ekwe hikwái. Mymba poxy nhande juka-harã-gwi nhane renohẽ va'e-rami aiko ko'a-py. Xe ndive onhe'ẽ poxy poxy va'e pa'ũ-my aiko ramo “Xe juka-tama” ha'e mo'ã jevy xéjehe. Tekoha rei-rupi aiko ramo ra'e upéixa, xe tavy rei arã ra'e. Hesu oikoveha-rupi ae aiko katu. Omano va'ekwe ndoikove jevýi ramo ra'e iporãve arã ra'e jaiko ramo ra'e teko rei nhe'ẽ-rupi. “Ko'ẽ ramo nhamano-ta para'e. Jakaru katu, jaka'u katu” he'i rei Hesu reroviaha e'ýha. Ha omano va'ekwe ndoikove jevýi ramo ra'e anhetegwa ra'e inhe'ẽ.*

³³ Ani pejevavy teĩ. Ani ereheja avave pene mbotavy rei teĩ. “Hapixa tavy ndive oiko va'e oipe'a gwapixa rekoha ha'e ave” jaikwaa meme. Ani penhembotavy rei teĩ.

³⁴ Taperova katu pende rekoha. Anive pene rembiapo vai reheve peiko teĩ. Oĩ pene pa'ũ mygwa Nhandejáry reko kwaa e'ý va'e. Pemombe'u e'ý va'e íxupe. Ma'erã-gwi napetĩry upéa-rehe? Pende rekoha porã ramo pembojerovia

* 15:32 Is 22.13

va'erã Hesu-rehe pene pa'ũ mygwa kwéry-pe. Ta-perova katu pende rekoha.

Mba'eixagwa pa oikove jevy va'e rekorã?
(Rm 8.10-11; Fp 3.21)

³⁵ Gwĩ pene pa'u mygwa a-rami oporandu va'erã “Mba'éixa oikove jevy-ta? Mba'eixagwa oiko va'erã heterã omoingove jevy ramo?” oporandu va'erã.

³⁶ Upéixa peporandu ramo, napene arandu porãi, xe re'ýi kwéry. Mba'e ra'ýi nhanhoty. Ndaha'éí mba'e ra'ýi jevy jahexa va'erã. Ojeka ranhe arã henhói hagwã.

³⁷ Tuvixa va'e nanhanhotỹ mo'ãiry. Mba'e ra'ýi meme nhanhotỹ. Ha ndaha'éí petéixa mba'e ra'ýi. Oĩ trigo ra'ýi. Oĩ kumanda ra'ýi. Ha'ýi ambue mbue va'e nhanhoty.

³⁸ Nhandejáry ae katu omohenhói kwaa mba'e ra'ýi-gwi temitỹrã henhói hagwã. Hemimbota-rupi peteĩ teĩ-pe ome'ẽ imáta teerã.

³⁹ Ndapeteĩxai ave to'o. Oĩ nhande ro'o. Oĩ ave mymba ro'o, gwyrá ro'o, pira ro'o. Opamba'e ro'o oĩ.

⁴⁰ Upéixa ave ndaha'éí peteĩxa oiko va'e oikove va'e ndive. Oĩ yváy pygwa va'e. Oĩ ave ko yvy arigwa va'e ave.

⁴¹ Ndapeteĩxairy ave hembipe va'e kwéry. Oĩ kwarahy resakã. Oĩ jasy rembipe. Oĩ ave jasytata rembipe. Peteĩ teĩ jasytata rendy oiko ambue mbue onhoendy-gwi.

⁴²⁻⁴³ Upéixa ave Nhandejáry omoingove va'erã omano va'ekwe-pe. Nhamano ramo nhane retekwe inemba va'erã voi. Nhane moingove

jevy-ma ramo nhande reterã ine e'ỹ va'erã. Jahexase e'ỹ va'e voi nhande retekwe, nhanhotỹ va'e íxupe. Ndovaleví va'e. Hu'ũmba-ma nhande retekwe. “Ivai eterei” ja'e-ma hese. Jaikove jevy-ma ramo iporã va'erã nhande reterã. Nhandejáry opu'akaha reheve nhane moingove-gwi iporã porã va'erã nhande reterã.

⁴⁴ Yvy pygwa voi nhande retekwe. Nhanhotỹ íxupe. Oikove jevy-ma ramo yváy pygwa oiko jepe nhande reterã. Nhaime jave ko yvy-py, nhande rete yvy arigwa voi. Nhane moingove jevy-ma ramo Nhandejáry, Nhe'ẽ Marangatu tee va'e omoingo-ta nhande-vy nhande reterã yváy pygwarã.

⁴⁵ Nhandejáry kwatia nhe'ẽ ko'a-rami he'i: “Nhandejáry ojapo va'ekwe kwimba'e pyyrã. Hekove va'e kwimba'e ppy. Héry va'e Adão.”*

Ko'ãygwa kwimba'e héry va'e Hesu ndaha'éi Adão-rami. Imarangatu ete va'e. Omoĩ uka kwaa va'e opamba'e. Ou va'ekwe kwimba'e reko oiporu-vy. Yváy pygwa voi Hesu.

⁴⁶ Upe mokõi kwimba'eixagwa ave nhande. Oiko ranhe nhande rete ko yvy arigwa. Upe rire ae katu oiko arã nhande reterã yváy pygwarã.

⁴⁷ Ha kwimba'e ppy ko yvy ári gware voi. Yvy ku'i-gwi Nhandejáry ojapo íxupe araka'e. Ko'ãygwa kwimba'e ae, Hesu yváy pygwa voi.

⁴⁸ Ha'e-ta ave peẽ-my entéro ko yvy arigwa va'e kwimba'e ppy oiko hagwe-rami. Hete yvy ku'i rei. Hesu reroviaha Hesu-rami voi oiko va'erã.

* 15:45 Gn 2.7

Yváy pygwarã meme. Hesu rete-rami yváy pygwa meme heterã.

⁴⁹ Ko'ã y nhande rete kwimba'e pyy rete-rami. Yvy ku'i gwigwa ave nhande rete. Upéixa ave nhane moingove jevy ramo Hesu rete-rami nhande reterã oiko va'erã. Yváy pygwa voi jaiko va'erã.

⁵⁰ Pene mandu'a porã kena ko xe remimombe'u-rehe, xe re'ýi kwéry, Hesu reroviaha va'e kwéry. Tupã Nhandejáry renda-py nhande ruvixa va'e oĩ ha-py nogwahẽ mo'ãi ine va'erã. Upéixa-gwi nhande rete ko yvy arigwa, nhande ro'o, nhande rugwy gwive nogwahẽ mo'ãi henda-py. Ine e'ỹ va'e mate ogwahẽ va'erã upe-py. Onhembopyahu jevy-ta nhande-vy nhande rete.

⁵¹ Pejeapysaka porã katu xe nhe'ẽ-rehe. Nhandejáry reminhongatukwe-rehe apombo'e-ta kuri. Nhande, Hesu reroviaha kwéry Nhandejáry ohekoviarõ jevy va'erã nhande rete kwéry. Oĩ arã Hesu reroviaha va'e ndohupityi va'erã jepe omanoha. Hete ohekoviarõ va'erã ave íxupe kwéry.

⁵² Sapy'a ete, nhande rekoviarõ-ta. Tesa pirĩ-rami ndahi'are mo'ãiry. Hemimbygwasu paha omonhe'ẽ jave nhande rekoviarõ-ta Nhandejáry. Omonhe'ẽ-ta hemimbygwasu. Ha upéi katu entéro Hesu reroviaha omano va'ekwe gwive oikove jevy va'erã. Omoingove jevy-ta Nhandejáry íxupe kwéry. Omoingove jevy-gwi Hesu reroviaha rete gwive ine e'ỹ va'erã. Ha upe jave jaikove vyteri ramo, nhande rete rekoviarõ-ta. Nanhamanovéi-ma va'erã. Ine e'ỹ-ma va'erã nhande reterã.

53 Upéixa voi tekotevẽ ohekoviarõ ko nhande rete ine va'erã. Nhande reterã yváy pygwa ine e'ỹ va'erã ome'ẽ-ta nhande-vy Nhandejáry. Ko nhande reko yvy arigwa ohekoviarõ-ta ave nhande-vy. Yváy pygwa reko nhande rekorã opa e'ỹ va'e ome'ẽ-ta nhande-vy Nhandejáry.*

54 “Nhande rete ine va'erã oiko-ma arã ine e'ỹ va'erã, ha nhande reko yvy arigwa oiko-ma arã yváy pygwarã. Upe jave oiko va'erã Nhandejáry kwatia nhe'ẽ he'i va'ekwe: Tupã Nhandejáry oiko-ma ramo nhande ruvixa enterove omanove e'ỹ va'erã. Ojokota nhandéhegwi nhane manoharãgwe. Nanhane mbohasa asyvéi va'erã nhane manoharãgwe.”*

55 “Nhande jopi va'e-rami oiko nhande-vy nhemano. Nhandejáry ae nhane moingove jevy va'erã. Upe ramo opa va'erã nhandéhegwi nhemano.”*

56 ãy ae katu nhane rembiapo vaikwe-rehe nhemano oiko nhande-vy. Nhandejáry nhe'ẽ Moisés remimombe'ukwe nhahendu-gwi jaikwaa upe va'e.

57 Nhandejáry ae omboyke-ma nhandéhegwi nhane rembiapo vaikwe. Nhane mombaraete pono jakyhyje nhemano-gwi. Tanhatima porã porã katu íxupe. Hesu Cristo oiko-ma nhane resendeha-gwi nhane mbopu'aka nhane mombaraete-gwi heko porã-rupi jaiko porã hagwã.

* 15:53 1 Co 15.24-26 * 15:54 Is 25.8 * 15:55 Os 13.14

58 Ha'e-ta jevy peẽ-my xe re'yi kwéry, Hesu reroviaha va'e kwéry, xe rembiayhu va'e kwéry, tapeiko porã katu. Pepyta katu Hesu rape-rupí. Ani pejere tape porã-gwi. Tapende kyre'ỹ Nhan-dejáry rembiapo apo-vy. Ani pene ate'ỹ Nhan-dejáry rembiapo pejapo hagwã. Opa hembiaapo pejapo va'e gwive ndaha'ei pejapo rei va'e. Íxupe gwarã ae pejapo. Upéa nipo peikwaa porã ra'e. **

16

*Pemono'o plata peipytygwõ hagwã Hesu reroviaha va'e kwéry, judeu yvy rupigwa kwéry
(2 Co 8.1-5)*

¹ Ha kwatia-rehe pehai va'ekwe xe-vy no'ã peje xe-vy: “Ore ave oroipytygwõse Hesu reroviaha va'e kwéry, Judéia yvy rupigwa kwéry. Upéa-rehe oromono'õse ore plata hesegwarã” peje xe-vy kwatia-rehe. Iporã, pemono'õ katu. Galácia yvy pygwa, Hesu reroviaha va'e-pe amombe'u va'ekwe omono'õ kwaa hagwã oplata. Upéixa ave pejapo.

² Domingo meme, pemono'õ plata. Heta ogwerekereko va'e tomono'õ heta. Ha mixĩ ogwerekereko va'e mixĩ mate tomono'õ. Upéixa pejapo pono aju-ma ramo peheka heka pene remime'ẽrã.

³ Agwahẽ rire amondo-ta pene remime'ẽgwe kwéry Jerusalém tetã-my. Peiporavo pene pa'ũ mygwa ogweraha hagwã. Ahaí-ta ave ikwatarã ondiva ogweraha hagwã.

* 15:58 1 Ts 4.13-18 * 15:58 Gl 6.9

⁴ Ha pejohu porã ramo, xe ave aha arã pene remime'êrã heraha-vy. Xe ndive oho arã pene rembiporavokwe.

Mbava'e tipo ojapo-ta Paulo

⁵ Ahasa-ta aha-vy Macedônia yvy-rupi. Upe rire ae apyta-ta pene ndive.

⁶ Xe arese pene ndive. Ikatu ramo apyta va'erã arapyahu ahasa hagwã pene ndive. Upe rire xe pytygwõ va'erã ahasave hagwã mamõ ahase ha-py mombyryve aha hagwã.

⁷ Nagwahẽ mo'ãi vyteri pende ha-py pya'e aha hagwã. Ajukwe-vy katu xe are-ta pende ha-py. Upéa-gwi aha'arõ aha hagwã upe-py. Nhandejáry oipota ramo xe are-ta pene ndive.

⁸ ãy ae katu aha'arõ-ta ko'a-py, Éfeso tetã-my. Aretegwasu pentecostes ahasase ko'a-py.

⁹ Oĩ heta ko'a pygwa Nhandejáry nhe'ẽ ohenduse va'e. Amombe'u mbe'u íxupe kwéry aiko-vy. Aikwaa uka porãve rãve íxupe Nhandejáry Hesu rehegwa nhe'ẽ. Oĩ ave heta xe-rehe ija'e'ỹ va'e, “Hesu nhe'ẽ pene mbotavy va'erã” he'i ipoxy-vy xe remimombe'u-rehe hikwái.

“Pemogwahẽ porã kena Timóteo, Apolo ave” he'i Paulo

¹⁰ Xe ramigwa Timóteo ave omombe'u mbe'u Hesu rehegwa nhe'ẽ. Upéixa-gwi ogwahẽ-ma ramo pende ha-py Timóteo, pepytygwõ katu íxupe. Pembovy'a íxupe opyta porã hagwã pene ndive.

¹¹ “Ipyahu eterei-gwi nahendu mo'ãi inhe'ẽ” ani peje teĩ hese. Ani pepyrũ teĩ inhe'ẽ-rehe. Pepytygwõ íxupe ave pembopy'agwapy íxupe ogwahẽ jevy porã hagwã ko xe ha-py. Ahexa nga'u íxupe.

Nhande re'ýi kwéry ndive ou va'erã. Aha'arõ aikovy íxupe kwéry ko'a-py.

¹² Ha nhande ryke'y ramigwa Apolo ave. Ajerure meme íxupe oho hagwã pende ha-py. “Tereho katu Corinto tetã-my, Hesu reroviaha va'e kwéry erehexa hagwã. Tereho nhande ryvy kwéry ndive” ha'e meme íxupe. Ha “Ko'ãy ndikatúi aha upe-py” he'i xe-vy. Ome'êha óra-py oho-ta pende ha-py.

Kwatia nhe'êpaharã ohai Paulo

¹³ Penhangareko katu pendéjehe pono pene mbojere Cristo rape-gwi. Pejepyhy katu Nhandejáry-rehe. Tapenhembopy'agwasu katu. Tapenhemombaraeteve katu peiko porã hagwã Hesu reko-rupi.

¹⁴ Tapejohayhu porã rei katu peiko-vy.

¹⁵ Ha Estéfanas, Grécia pygwa peikwaa ave para'e. Hesu-rehe ha'e ojerovia rire ae, hetã mygwa kwéry ave ojerovia ave. Hóga pygwa ave peikwaa para'e. Hesu reroviaha va'e kwéry-pe oipytygwõ tygwõ oiko-vy hikwái.

¹⁶ Pehendu kena Estéfanas nhe'ê, xe re'ýi kwéry, Hesu reroviaha va'e kwéry. Indive oĩ va'e nhe'ê ave pehendu katu. Ha'e kwéry omombe'u porã Hesu rehegwa nhe'ê. Tapeiko ave inhe'ê-py.

¹⁷ Ogwahẽ-ma xe renda-py Estéfanas. Ogwahẽ-ma ave Fortunato, Acaico ave ogwahẽ-ma. Upe mbohapy va'e rexa-vy avy'a eterei. Ha'e kwéry xe pytygwõ porã ko'a-py. Peẽ peime mombyry eterei xéhegwi xe pytygwõ hagwã. Ha'e kwéry pende rekovia oĩ ko'a-py xe pytygwõ va'e.

18 Xe mbovy'a xe mokyre'ỹ eterei aiko porãve hagwã Nhandejáry rape-rupi. Peẽ ave pene mokyre'ỹ ave araka'e ha'e kwéry peiko porãve hagwã Hesu rape-rupi. Pehexakwaa rei katu íxupe kwéry hemikotevẽ-rehe. Tapejeapysaka katu ave inhe'ẽ-rehe.

19 Hesu reroviaha va'e kwéry Ásia pygwa imandu'a va'ety omondo uka pende ha-py. Áqüila, hembireko Priscila ave imandu'a va'ety omondo uka-ta ave pende ha-py. Áqüila róga-py ojogweroaty va'e Hesu reroviaha imandu'a va'ety omondo uka-ta ave pende ha-py. Hesu réry-py omondo uka peẽ-my.

20 Hesu reroviaha ko'a-py oĩ va'e ave omondo uka-ta peẽ-my imandu'a va'ety. Penhoanhuk-wavã kwavã rei katu pehexa uka hagwã pene mandu'aha Hesu reroviaha va'e-rehe.

21 Áy xe ave xe mandu'a va'ety amondo-ta ave pende ha-py. Xe voi ajapo xe réry xe po-rupi.

22 Oĩ ramo Nhandejáry Hesu Cristo-pe ndohayhúi va'e tombohasa asy katu íxupe mombyry ojéhegwi omondo-vy Nhandejáry. Ha Hesu-pe ae xe ha'e "Eju kena, xe Járy."

23 Nhandejáry Hesu Cristo tapende rovasa porã katu pende rexakwaa rei-vy.

24 Apohayhu voi Hesu Cristo réry-py. Amém. Opa xe nhe'ẽ.

Nhandejáry Nhe'ẽ
New Testament in Kaiwá (BR:kgk:Kaiwá)

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kaiwá

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2006, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kaiwá

© 2006, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
7ba4d793-0e4f-5efd-8f91-509f2a6d9f6a